Gofal Cymdeithasol **Cymru**
Social Care **Wales**

Noddir gan **Lywodraeth Cymru**
Sponsored by **Welsh Government**

Fersiwn DDRAFFT o’r Fframwaith Cymwyseddau ar gyfer y Gweithlu Gwybodaeth, Cyngor a Chymorth (GCCh)

Fersiwn Ddrafft 5 20.12.21

Cyflwyniad

Swyddogaethau’r ‘Ymarferydd Gwasanaethau Cymdeithasol’ (YGC) a Phersonél Gwybodaeth, Cyngor a Chymorth (GCCh) eraill

Mae Ymarferwyr Gwasanaethau Cymdeithasol yn ymgymryd â beth yn fras a ellir ei ddisgrifio fel swyddogaeth cymorth gwaith cymdeithasol, darparu cyngor a chwblhau amrywiol agweddau o gynllunio gofal a chefnogaeth (asesu, cynllunio ac adolygu).

Mae swyddogaeth GCCh ehangach ychwanegol, o fewn y gwasanaeth GCCh. Gall y gwasanaeth amrywio yn sylweddol yn ei gynllun a’i seilwaith ar draws ac o fewn awdurdodau lleol. Gall gynnwys amrediad o wahanol gyfarwyddiaethau, er enghraifft, gwasanaethau cymdeithasol, tai a gwasanaethau corfforaethol yn ogystal â darpariaeth ar gyfer iechyd a gofal cymdeithasol ar y cyd. Mae angen i weithwyr ymateb i amrediad eang o geisiadau a nhw yw’r cyswllt cyntaf i’r rhai hynny sy’n holi ynglŷn â gofal a chefnogaeth.

Yn benodol, drwy sgyrsiau medrus, bydd gweithwyr GCCh yn egluro beth y mae pobl yn ei feddwl ac yn archwilio eu dilema er mwyn deall beth sydd o’r pwys mwyaf iddyn nhw a sut orau i’w helpu nhw drwy ddarparu un ai:

Rhoi gwybodaeth – mae hwn yn cynnwys cefnogi pobl drwy ddarparu gwybodaeth o ansawdd da sy’n eu helpu nhw i wneud penderfyniadau deallus ynglŷn â’u llesiant. Gall hyn gynnwys gwybodaeth ynglŷn â sut mae’r system gofal cymdeithasol yn gweithio, argaeledd gwasanaethau a all gynorthwyo eu llesiant ynghyd â sut i gael mynediad atyn nhw, taliadau uniongyrchol, neu wybodaeth ynglŷn ag asesiadau’r gofalwyr.

Darparu Cyngor – cam yn uwch o'r ddarpariaeth seml o wybodaeth yw hwn, yn y modd y mae'n cynnwys gweithio gyda phobl er mwyn trafod y dewisiadau sydd ar gael er mwyn dod o hyd i'r atebion gorau ar eu cyfer. Er mwyn darparu cyngor, mae staff yr awdurdodau lleol angen dealltwriaeth ynglŷn â sefyllfaoedd pobl. Gwneir hyn drwy gynnal asesiad cymesur.

Darparu Cymorth – os ydych chi'n methu ag ymdrin ag anghenion yr holwr drwy ddarparu gwybodaeth neu gyngor, bydd cymorth yn golygu y bydd unigolyn arall yn gweithredu gyda'r holwr i gael mynediad at ofal a chefnogaeth, neu ofalwr i gael mynediad at gefnogaeth. Gall hyn arwain yr holwr ymlaen i dderbyn neu gynnig asesiad statudol llawn er mwyn penderfynu eu cymhwysedd ar gyfer derbyn gofal a chefnogaeth mwy ffurfiol.

Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014 a'r Codau Ymarfer

Roedd Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014 (y Ddeddf) yn darparu'r sylfaen ar gyfer fframwaith statudol newydd i ofal cymdeithasol yng Nghymru. Egwyddorion y Ddeddf yw:

- Llais a rheolaeth
- Ataliad ac ymyrraeth gynnar
- Llesiant
- Cydgynhyrchu
- Gweithio amlasiantaethol

Mae'r gwasanaeth GCCh yn gyfraniad pwysig i gwrdd â'r egwyddorion hyn. O dan y Ddeddf, mae'n rhaid i Awdurdodau Lleol ddarparu gwasanaeth sy'n cynnig:

- Gwybodaeth hygyrch ynglŷn â gofal a chefnogaeh
- Cyngor sy'n briodol ac sy'n dilyn asesiad cymesur
- Cymorth sy'n galluogi unigolion i gael mynediad at y gofal a'r gefnogaeth briodol, gan gynnwys gwasanaethau ataliol ac ymyrraeth gynnar.

Mae'r Côd Ymarfer ar gyfer Rhan 2 o'r Ddeddf (Swyddogaethau Cyffredinol) yn nodi bod y gwasanaeth GCCh yn ganolog i lwyddiant y trawsnewidiad i'r system gofal a chefnogaeth o dan y Ddeddf. Drwy ddarparu gwybodaeth, cyngor a chymorth amserol o ansawdd da, gall pobl o bob oed gael eu cefnogi yn well i ystyried dewisiadau ar gyfer cwrdd â'u hanghenion gofal a chefnogaeth er mwyn cyflawni'r canlyniadau sy'n bwysig iddyn nhw.

Yn arbennig, mae'r Côd Ymarfer[1] angen i awdurdodau lleol:

- Ddarparu gwybodaeth a chyngor ynglŷn â:
    - Sut mae'r system gofal a chefnogaeth yn gweithredu yn ardal yr ALI
    - Y mathau o ofal a chefnogaeth sydd ar gael
    - Sut i gael mynediad at y gofal a'r gefnogaeth sydd ar gael
    - Sut i godi pryderon ynglŷn â llesiant unigolyn sy'n ymddangos bod ganddo anghenion ar gyfer derbyn gofal a chefnogaeth
- Hyrwyddo ymyrraeth gynnar ac ataliaeth yn rhagweithiol
- Bod yn onest a chroesawus, gyda phwyslais ar eiriolaeth a chydgynhyrchu.
- Hyfforddi staff mewn protocolau diogelu

Mewn perthynas â staffio'r gwasanaeth GCCh, mae'r Côd Ymarfer[2] angen i awdurdodau lleol:

- Sefydlu tîm sy'n adlewyrchu cymysgedd o sgiliau a phrofiad o amrediad o weithwyr proffesiynol a sectorau.
- Datblygu cynllun hyfforddi ar gyfer y gweithlu a ddylai gynnwys staff yn y rheng flaen yn gwethio o fewn y gwasanaeth gwybodaeth, cyngor a chymorth a'r gweithlu ehangach.
- Sicrhau bod staff wedi derbyn hyfforddiant gyda'r Offeryn Asesiad a Chymhwysedd Cenedlaethol ac mae'n rhaid iddyn nhw allu penderfynu'r angen i deulu, ffrindiau neu unigolion eraill eirioli ar ran yr unigolyn.

Mae Rhan 3 o'r Côd Ymarfer[3] yn gofyn am anghenion penodol mewn perthynas ag asesu'r anghenion.

- Mae'n rhaid i'r holl ymarferwyr sy'n ymgymryd ag asesiadau feddu ar sgiliau, ac wedi'u hyfforddi a'u cymhwyso i ymgymryd ag asesiadau. Mae lefelau priodol o gymwysterau ar gyfer ymgymryd â'r gweithgareddau hyn yn cynnwys:
    - Un ai ymarferydd gwaith cymdeithasol neu ofal cymdeithasol cofrestredig sy'n meddu ar gymhwyster proffesiynol lefel 5 neu uwch;

[1] Rhan 2 o'r Côd Ymarfer, paragraffau 303, 308-310, 326 a 331
[2] Rhan 2 o'r Côd Ymarfer, paragraffau 385-388
[3] Rhan 3 o'r Côd Ymarfer: anghenion asesu

- Neu unigolyn sy’n meddu ar gymhwyster gofal cymdeithasol lefel 4 neu uwch, sy’n cynnwys gwybodaeth a sgiliau, yn ymgymryd ag asesiad sy’n canolbwyntio ar yr unigolyn, o dan oruchwyliaeth ymarferydd cofrestredig mewn gwaith cymdeithasol neu ofal cymdeithasol.

- Bydd awdurdod lleol hefyd angen cael ei fodloni bod yr holl staff sy’n ymgymryd â’r gweithgareddau hyn yn meddu ar y sgiliau, y wybodaeth a’r cymhwysedd i weithio gyda phlant a phobl ifanc, oedolion a gofalwyr, fel y bo’n briodol.

Beth yw’r Fframwaith Cymwyseddau ar gyfer Gweithlu GCCh?

Mae *Fframwaith Cymhwysedd ar gyfer Gweithlu’r GCCh* (y fframwaith) yn amlinellu’r safonau a ddylid eu defnyddio i oleuo ymarfer i’r rhai hynny sydd ynghlwm â darparu gwybodaeth a/neu gyngor, a/neu gymorth ar gyfer gofal a chefnogaeth. Nid yw’r fframwaith yn orfodol, ond bwriedir iddo fod yn offeryn defnyddiol sy’n helpu awdurdodau lleol i ddatblygu cymhwysedd eu gweithwyr a chwrdd â’u rhwymedigaethau statudol.

Gellir defnyddio’r safonau yn y fframwaith gan sefydliadau, cyflogwyr a darparwyr dysgu er mwyn:

- nodi eu hyfforddiant, eu haddysg a’u datblygiad presennol er mwyn sicrhau bod yr holl destunau wedi derbyn ymdriniaeth ddigonol
- comisiynu neu ddatblygu hyfforddiant, addysg a datblygiad
- mesur a datblygu’r cymhwysedd y gweithwyr/myfyrwyr/gwirfoddolwyr sydd ynghlwm â gwasanaethau GCCh yn barhaus
- sicrhau bod cyfrifoldebau statudol yn cael eu cwrdd mewn perthynas â chyrhaeddiad addysg a chymwysterau gweithlu ehangach y GCCh
- adolygu a/neu ddatblygu polisïau a gweithdrefnau
- adolygu a/neu ddatblygu swydd-ddisgrifiadau a manylebau.

Datblygu adnoddau i gefnogi’r fframwaith

Defnyddiwyd y safonau i ddatblygu cyfres o adnoddau hyfforddi, dysgu a datblygu a ellir eu defnyddio drwy Gymru er mwyn cefnogi ymarfer da.

DRAFT

Mae dau gymhwyster ar gael i'r gweithwyr hynny sy'n ymgymryd â swyddogaeth 'ymarferydd gwasanaethau cymdeithasol', ac mae'r ddau fel ei gilydd yn ymdrin â'r holl safonau sydd yn y fframwaith:

- Tystysgrif AU mewn Ymarfer Gofal Cymdeithasol (Cymru) y Brifysgol Agored
- Lefel 4 Ymarferydd Gwasanaethau Cymdeithasol y *City and Guilds*

I'r rhai hynny sydd ddim ond yn ymgymryd â swyddogaethau nad ydyn nhw'n cynnwys ymwneud â chynllunio gofal a chefnogaeth (asesu, cynllunio ac adolygu), ceir amrediad o fodiwlau dysgu sy'n cael eu datblygu ac a ellir cael mynediad atyn nhw gan awdurdodau lleol ac unrhyw asiantaethau eraill sydd ynghlwm â darparu gwybodaeth, cyngor a chymorth er mwyn cwrdd â'u hanghenion. Gellir cyflwyno'r rhain yn fewnol, eu comisiynu neu'u dilyn drwy ddarparwyr addysg sy'n cynnig y cymhwyster Ymarferydd Gwasanaethau Cymdeithasol.

Nodwch os gwelwch yn dda, byddai cynnwys a manylion yr hyfforddiant, yr addysg a'r datblygiad ar gyfer pob safon yn gwahaniaethu ar draws yr holl lefelau er mwyn adlewyrchu'r swyddogaethau, y cyfrifoldebau a beth mae pobl angen ei wybod a'i wneud.

Rhagwelir y byddai unrhyw hyfforddiamt, addysg a datblygiad yn cael ei gyflwyno o fewn cyd-destun y rheoliadau cenedlaethol presennol a'r polisi a'r canllawiau lleol a chenedlaethol.

Bydd hon yn ddogfen fyw a gall y safonau a amlinellwyd yn fframwaith gael eu diweddaru wrth i adnoddau gael eu datblygu. Bydd unrhyw fersiynau newydd yn cael eu rhifo a'u dyddio.

Beth sydd yn y fframwaith cymwyseddau?

Mae saith adran yn y fframwaith:
Adran 1. Deddfwriaeth
Adran 2: Ymarfer Proffesiynol
Adran 3: Damcaniaethau a modelau a'u perthynas â dulliau sy'n seiliedig ar hawliau a dulliau sy'n ganolog ar yr unigolyn/plentyn
Adran 4: Ffactorau sy'n cyfrannu at unigolion a/neu ofalwyr sydd angen gofal a chefnogaeth
Adran 5: Y broses asesu a gofal a chynllunio cefnogaeth
Adran 6: Diogelu unigolion
Adran 7: Cefnogi'r defnydd o dechnoleg gynorthwyol electronig

Mae pob adran wedi'i rhannu i gyfres o ganlyniadau a safonau dysgu. Gall y safonau un ai fod yn wybodaeth neu'n ymarfer.

Mae rhywfaint o nodi **dangosol** yn erbyn y swyddogaethau 'gwybodaeth, cyngor a chymorth'. **Fodd bynnag, dylai pob awdurdod lleol a/neu asiantaeth, farnu yn erbyn swyddogaethau eu gweithwyr.**

DRAFT

Sut i ddefnyddio'r fframwaith

Dylai awdurdodau lleol nodi swyddogaethau eu gweithlu GCCh yn erbyn y safonau er mwyn sefydlu pa un a fyddai'n berthnasol i weithwyr unigol. Byddai disgwyl i'r rhai hynny sy'n ymgymryd â swyddogaeth lawn ymarferydd gwasanaethau cymdeithasol gwrdd â'r holl safonau.

Dylid wedyn defnyddio'r safonau a nodwyd ar gyfer pob gweithiwr i fesur ei gymhwysedd a datblygu rhaglen ddysgu a chefnogi er mwyn cwrdd ag unrhyw fylchau. Byddai hyn yn sicrhau bod proses gadarn ar gyfer pawb sy'n rhan o weithlu GCCh.

Pa fathau o dystiolaeth a ellir eu defnyddio i ddangos bod y safonau wedi cael eu cyflawni?
Gellir defnyddio amrediad o dystiolaeth megis:

- cymhwyster cyrhaeddiad, er enghraifft, Lefel 4 Ymarferydd Gwasanaethau Cymdeithasol
- mynychu cwrs hyfforddi a myfyrio ar y dysgu wedyn
- arsylliadau
- adborth gan eraill, fel unigolion sy'n defnyddio'r gwasanaethau / cwsmeriaid, cydweithwyr, mentoriaid ayyb.
- cyfnod prawf, goruchwyliaeth a chofnodion arfarnu

Nid oes unrhyw ddisgwyliad y bydd angen ailhyfforddi gweithwyr sydd wedi dangos eu bod wedi cwrdd â'r safonau a nodwyd. Fodd bynnag, efallai y bydd awdurdodau lleol yn dymuno ystyried defnyddio safonau ymarfer i oleuo prosesau goruchwyliaeth ac arfarnu er mwyn sicrhau bod yr ymarfer yn parhau i gwrdd â'r disgwyliadau. Mae Datblygiad Proffesiynol Parhaus (DPP) yn bwysig i bob gweithiwr beth bynnag fo'i rôl.

Cadarnhau'r Dystiolaeth
Gall amrediad o bobl arwyddo i gadarnhau bod y safonau a nodwyd wedi cael eu cwrdd. Er enghraifft, rheolwr llinell yr unigolyn, arweinydd gweithlu neu ddarparwr dysgu. Gall timau dysgu a datblygu'r awdurdod lleol ddarparu cyngor, canllawiau a chefnogaeth ar gyfer cadarnhau'r safonau hyn.

Dylai'r gweithiwr a'i reolwr llinell gwblhau'r datganiad terfynol.

DRAFT

Adran 1. Deddfwriaeth

Canlyniad Dysgu	Safonau hyfforddi, dysgu, datblygu ac ymarfer	Gwybodaeth	Gwybodaeth a Chyngor	Gwybodaeth, Cyngor a Chymorth	Tystiolaeth	Llofnod a Dyddiad
1. Deall pwysigrwydd meithrin gwybodaeth am ddeddfwriaeth a safonau sy'n gymwys yng Nghymru	**Gwybodaeth a dealltwriaeth am:**					
	1.1 Pam ei bod hi'n bwysig i Ymarferwyr Gwasanaethau Cymdeithasol feddu ar wybodaeth a dealltwriaeth o ddeddfwriaeth a sut mae hyn yn ymwneud â'u rôl	X	X	X		
	1.2 Pwysigrwydd deall y rhyngberthynas rhwng gwahanol ddarnau o ddeddfwriaeth a sut y gall hyn effeithio ar: • rôl Ymarferwyr Gwasanaethau Cymdeithasol • unigolion a gofalwyr **Rhyngberthynas**: cefnogi a herio		X	X		
	1.3 Rôl y Comisiynydd Pobl Hŷn a'r Comisiynydd Plant wrth bennu safonau sy'n anelu at wella canlyniadau i oedolion a phlant a phobl ifanc	X	X	X		
2: Deall Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014	**Gwybodaeth a dealltwriaeth am:**					
	2.1 Nod, diben ac egwyddorion y Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru)	X	X	X		
	2.2 Y diffiniad o lesiant a rôl gwasanaethau atal ac ymyrryd yn gynnar	X	X	X		

Canlyniad Dysgu	Safonau hyfforddi, dysgu, datblygu ac ymarfer	Gwybodaeth	Gwybodaeth a Chyngor	Gwybodaeth, Cyngor a Chymorth	Tystiolaeth	Llofnod a Dyddiad
	2.3 Diffiniad a rôl Gwybodaeth, Cyngor a Chymorth	X	X	X		
	2.4 Y Datganiadau Canlyniadau Cenedlaethol a sut mae'r rhain yn ymwneud ag egwyddorion y Ddeddf	X	X	X		
	2.5 Y broses asesu - gan gynnwys anghenion cymwys ac anghymwys		X	X		
	2.6 Sut mae'r Ddeddf yn deddfu o ran asesu a chefnogi gofalwyr yn ogystal ag unigolion		X	X		
	2.7 Taliadau uniongyrchol, sut y cânt eu diffinio a sut y gellir eu defnyddio		X	X		
	2.8 Y broses cynllunio gofal a/neu gymorth a'r broses adolygu		X	X		
	2.9 Y mathau gwahanol o eiriolaeth a ddiffinnir yn y Ddeddf a'r Cod Ymarfer	X	X	X		
	2.10 Pryd y caiff eiriolaeth broffesiynol annibynnol ei sbarduno o dan y Ddeddf	X	X	X		
3: Deall deddfwriaeth sy'n ymwneud â phlant a phobl ifanc	**Gwybodaeth a dealltwriaeth am:**					
	3.1 Prif **ddarpariaethau** Deddf Plant 1989 a 2004 sy'n gymwys yng Nghymru **Darpariaethau:** I gynnwys amddiffyniadau - hawliau i gwyno, cael ymweliad gan weithwyr proffesiynol, hawliau cyfranogiad		X	X		

Canlyniad Dysgu	Safonau hyfforddi, dysgu, datblygu ac ymarfer	Gwybodaeth	Gwybodaeth a Chyngor	Gwybodaeth, Cyngor a Chymorth	Tystiolaeth	Llofnod a Dyddiad
	3.2 Prif ddarpariaethau Deddf Plant a Theuluoedd 2014 sy’n gymwys yng Nghymru		X	X		
	3.3 Rhannau o Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant Cymru sy’n berthnasol yn benodol i blant a phobl ifanc		X	X		
	3.4 Polisi a chanllawiau cenedlaethol yn ymwneud â phobl ifanc sy'n gadael gofal		X	X		
	3.5 Polisi a chanllawiau cenedlaethol yn ymwneud â phobl ifanc sy'n gadael gofal Mesur Hawliau Plant a Phobl Ifanc (Cymru) 2011		X	X		
	3.6 Confensiwn y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau'r Plentyn	X	X	X		
	3.7 Pan fydd gan blentyn neu berson ifanc hawl i gael mynediad at Eiriolwr Annibynnol	X	X	X		
	3.8 Deddfwriaeth, polisi cenedlaethol a chanllawiau eraill sy'n hyrwyddo hawliau plant a phobl ifanc		X	X		
4: Deall Deddf Rheoleiddio ac Arolygu Gofal Cymdeithasol (Cymru) 2016	4.1 Nod a diben y Ddeddf Rheoleiddio ac Arolygu Gofal Cymdeithasol (Cymru)	X	X	X		
	4.2 Sut mae'r Ddeddf Rheoleiddio ac Arolygu Gofal Cymdeithasol (Cymru) yn gymwys i rôl Ymarferwyr Gwasanaethau Cymdeithasol			X		

Canlyniad Dysgu	Safonau hyfforddi, dysgu, datblygu ac ymarfer	Gwybodaeth	Gwybodaeth a Chyngor	Gwybodaeth, Cyngor a Chymorth	Tystiolaeth	Llofnod a Dyddiad
5: Deall y Ddeddf Hawliau Dynol	5.1 Nod, diben a **chymhwysiad** Deddf Hawliau Dynol 1998 **Cymhwysiad:** lle mae'n gymwys a chyfrifoldebau, rôl cyrff/awdurdodau cyhoeddus		X	X		
	5.2 Sut mae'r ddeddf hawliau dynol wedi'i hymgorffori mewn deddfwriaeth arall, a pholisïau a chanllawiau cenedlaethol			X		
	5.3 Erthyglau'r Ddeddf Hawliau Dynol	X	X	X		
	5.4 Confensiynau'r CU ac Offerynnau Hawliau Dynol a sut mae'r rhain yn ymwneud â'r Ddeddf Hawliau Dynol			X		
6: Deall y Ddeddf Cydraddoldeb	**Gwybodaeth a dealltwriaeth am:**					
	6.1 Nod, diben a chymhwysiad Deddf Cydraddoldeb 2010	X	X	X		
	6.2 Nodweddion gwarchodedig a sut y caiff y rhain eu diffinio	X	X	X		
	6.3 Sut mae'r Ddeddf Cydraddoldeb wedi cael ei defnyddio i ddatblygu ymhellach arferion cydraddoldeb a gwrthwahaniaethol yn y DU			X		
	6.4 Mathau o ymddygiad gwaharddedig a sut y caiff y rhain eu diffinio	X	X	X		
	6.5 Addasiadau rhesymol a sut y dylai'r rhain gael eu defnyddio er mwyn sicrhau nad yw unigolion anabl dan anfantais	X	X	X		

Canlyniad Dysgu	Safonau hyfforddi, dysgu, datblygu ac ymarfer	Gwybodaeth	Gwybodaeth a Chyngor	Gwybodaeth, Cyngor a Chymorth	Tystiolaeth	Llofnod a Dyddiad
	6.6 Dyletswyddau penodol o dan y Ddeddf Cydraddoldeb i gyrff y sector cyhoeddus yng Nghymru	X	X	X		
7: Deall y Ddeddf Galluedd Meddyliol	**Gwybodaeth a dealltwriaeth am:**					
	7.1 Nod a diben y Ddeddf Galluedd Meddyliol (2005)	X	X	X		
	7.2 Y prif **ddarpariaethau** a gyflwynwyd gyda'r Ddeddf Galluedd Meddyliol a sut y gallant gael eu defnyddio i helpu unigolion i flaengynllunio **Darpariaethau:** atwrneiaeth barhaol, dirprwy llys, penderfyniadau ymlaen llaw, cyfreithiwr swyddogol, cyfaill ymgyfreitha		X	X		
	7.3 Prif egwyddorion deddfwriaeth galluedd meddyliol	X	X	X		
	7.4 Dau gam asesu galluedd, pwy all wneud hyn		X	X		
	7.5 Sut y gall Ymarferwyr Gwasanaethau Cymdeithasol ddefnyddio'r Ddeddf Galluedd Meddyliol i ddiogelu hawliau dynol unigolyn			X		
	7.6 Y broses o gynnal cyfarfod budd pennaf a phwy ddylai gymryd rhan	X	X	X		
	7.7 Mesurau Diogelu Rhyddid a sut y dylai'r rhain gael eu cymhwyso	X	X	X		
	7.8 Sut i godi pryderon am gyfyngu ar ryddid neu amddifadu o ryddid	X	X	X		

Canlyniad Dysgu	Safonau hyfforddi, dysgu, datblygu ac ymarfer	Gwybodaeth	Gwybodaeth a Chyngor	Gwybodaeth, Cyngor a Chymorth	Tystiolaeth	Llofnod a Dyddiad
	7.9 Y rhyngberthynas rhwng y Ddeddf Galluedd Meddyliol a'r Ddeddf Iechyd Meddwl		X	X		
	7.10 Pan fo dyletswydd a phŵer i gyfeirio at Eiriolwr Galluedd Meddyliol Annibynno		X	X		
8: Deall y Ddeddf Iechyd Meddwl	**Gwybodaeth a dealltwriaeth am:**					
	8.1 Nod a diben Deddf Iechyd Meddwl 1983, fel y'i diwygiwyd gan Ddeddf Iechyd Meddwl 2007, Mesur Iechyd Meddwl (Cymru) 2010	X	X	X		
	8.2 Y gwahaniaeth rhwng cleifion ffurfiol ac anffurfiol o dan y Ddeddf Iechyd Meddwl		X	X		
	8.3 Beth yw ystyr y term 'cymhelliad'		X	X		
	8.4 Llwybrau a meini prawf cadw unigolyn o dan y Ddeddf Iechyd Meddwl **Llwybrau**: ar gyfer cleifion unigol a dderbynnir i'r ysbyty dan orfod adrannau sifil a fforensig, a wneir yn destun gwarcheidwaeth, a wneir yn destun Gorchymyn Triniaeth Gymunedol a Oruchwylir		X	X		
	8.5 Pan fo dyletswydd i hysbysu unigolyn am ei hawl i gael cymorth gan Eiriolwr Iechyd Meddwl Annibynnol	X	X	X		
	8.6 Pryd mae dyletswydd i hysbysu unigolyn am ei hawl i gael cymorth gan Eiriolwr Iechyd Meddwl Annibynnol	X	X	X		

Canlyniad Dysgu	Safonau hyfforddi, dysgu, datblygu ac ymarfer	Gwybodaeth	Gwybodaeth a Chyngor	Gwybodaeth, Cyngor a Chymorth	Tystiolaeth	Llofnod a Dyddiad
	8.7 **Pwerau** o fewn deddfwriaeth iechyd meddwl gyfredol a phwy all eu gweithredu **Pwerau**: pwerau cadw, pwerau trin, pwerau dal, pwerau'r heddlu		X	X		
	8.8 Amrywiaeth o fesurau **diogelu** o fewn deddfwriaeth iechyd meddwl gyfredol. **Mesurau Diogelu:** Tribiwnlys Haen Gyntaf, Gwrandawiad Rheolwyr Ysbyty, Perthynas Agosaf, Eiriolwr Iechyd Meddwl Annibynnol, yr hawl i ofyn am Feddyg a Benodir i Roi Ail Farn, yr hawl i gwyno		X	X		
9: Deall deddfwriaeth sy'n ymwneud â'r Gymraeg	**Gwybodaeth a dealltwriaeth am:**					
	9.1 Deddfwriaeth sy'n ymwneud â'r Gymraeg a sut mae hyn yn gysylltiedig â rôl Ymarferwr Gwasanaethau Cymdeithasol	X	X	X		
	9.2 Pwysigrwydd y 'Cynnig Gweithredol' o ran llesiant unigolion	X	X	X		
	9.3 Prif egwyddorion a darpariaethau Deddf yr Iaith Gymraeg (1993) a Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011	X	X	X		
	9.4 Gofynion deddfwriaeth yn ymwneud â'r Gymraeg o ran cyrff cyhoeddus	X	X	X		

Adnoddau addysgu ar gyfer adran 1 - set o sleidiau PowerPoint y gellir eu cyflwyno yn eu cyfanrwydd neu eu rhannu i'w cyflwyno'n annibynnol ar gyfer pob canlyniad dysgu neu feini prawf penodol ar gyfer gwybodaeth a dealltwriaeth

Adran 2: Ymarfer proffesiynol

Canlyniad Dysgu	Safonau hyfforddi, dysgu, datblygu ac ymarfer	Gwybodaeth	Gwybodaeth a Chyngor	Gwybodaeth, Cyngor a Chymorth	Tystiolaeth	Llofnod a Dyddiad
1: Sicrhau bod eich datblygiad proffesiynol parhaus yn cyrraedd safonau ac yn bodloni gofynion ac yn adlewyrchu arferion gorau yng nghyd-destun gweithio yng Nghymru	**Gwybodaeth a dealltwriaeth am:**					
	1.1 Cyfrifoldebau ac atebolrwydd proffesiynol yng nghyd-destun fframweithiau deddfwriaethol perthnasol, safonau, a Chodau Ymddygiad ac Ymarfer Proffesiynol	X	X	X		
	1.2 Gofynion deddfwriaethol, rheoliadol a sefydliadol sy'n ymwneud â Dyletswydd Gonestrwydd a phwysigrwydd bod yn agored a gonest os aiff pethau o chwith	X	X	X		
	1.3 Bod yn atebol am ansawdd eich ymarfer eich hun	X	X	X		
	1.4 Pwysigrwydd cydnabod cyfyngiadau rolau a chyfrifoldebau a glynu wrthyn nhw	X	X	X		
	1.5 Sut a phryd i geisio cymorth ychwanegol mewn sefyllfaoedd y tu hwnt i'r rôl, cyfrifoldebau, lefel o brofiad ac arbenigedd neu'n ansicr ynghylch sut i fwrw ymlaen mewn perthynas â mater gwaith	X	X	X		
	1.6 Diben datblygu mewn modd personol a phroffesiynol a chymryd y cyfrifoldeb am wneud hynny	X	X	X		
	1.7 Yr amrywiaeth o gyfleoedd dysgu a sut i achub arnynt	X	X	X		

Canlyniad Dysgu	Safonau hyfforddi, dysgu, datblygu ac ymarfer	Gwybodaeth	Gwybodaeth a Chyngor	Gwybodaeth, Cyngor a Chymorth	Tystiolaeth	Llofnod a Dyddiad
	1.8 Sut i ddefnyddio cyfleoedd dysgu yn effeithiol er mwyn gwella eich gwybodaeth, dealltwriaeth, sgiliau ac ymarfer eich hun, gan gynnwys dysgu o brofiadau pob dydd	X	X	X		
	1.9 Sut i ddefnyddio ffynonellau gwybodaeth i ddatblygu ymarfer a lywir gan dystiolaeth	X	X	X		
	1.10 Sut i gymhwyso dysgu a throsglwyddo sgiliau i sefyllfaoedd newydd	X	X	X		
	Ymarfer **Rydych yn gallu gweithio mewn ffyrdd sy'n:**					
	1.11 Sicrhau eich bod yn bodloni gofynion deddfwriaethol, safonau a Chodau Ymddygiad ac Ymarfer Proffesiynol sy'n ymwneud â datblygiad proffesiynol parhaus	X	X	X		
	1.12 Defnyddio llenyddiaeth, ymchwil ac adolygiadau perthnasol er mwyn sicrhau bod ymarfer yn gyfredol ac yn effeithiol		X	X		
	1.13 Gwerthuso eich gwybodaeth, dealltwriaeth a sgiliau eich hun a'u hadolygu'n rheolaidd yn erbyn: • gofynion deddfwriaethol perthnasol • safonau a fframweithiau perthnasol • Codau Ymddygiad ac Ymarfer Proffesiynol	X	X	X		

Canlyniad Dysgu	Safonau hyfforddi, dysgu, datblygu ac ymarfer	Gwybodaeth	Gwybodaeth a Chyngor	Gwybodaeth, Cyngor a Chymorth	Tystiolaeth	Llofnod a Dyddiad
	• ymarfer a lywir gan dystiolaeth					
2: Bodloni gofynion ar gyfer cyflwyno, cofnodi a storio gwybodaeth a chyflwyno adroddiadau arni	**Gwybodaeth a dealltwriaeth am:**					
	2.1 Gofynion deddfwriaethol ym maes **trin gwybodaeth** **Trin gwybodaeth:** storio, cofnodi, cyfrinachedd, rhannu	X	X	X		
	2.2 Protocolau ar gyfer cael a chadarnhau cydsyniad: • unigolion a theuluoedd/gofalwyr wrth rannu gwybodaeth â gwasanaethau a gweithwyr proffesiynol • unigolion wrth rannu gwybodaeth â theuluoedd/gofalwyr	X	X	X		
	2.3 Fformat a diben cofnodion, adroddiadau a rhannu gwybodaeth a sut y dylid **cyflwyno** hyn **Cyflwynwyd:** yn ysgrifenedig ac ar lafar	X	X	X		
	Rydych yn gallu gweithio mewn ffyrdd sy'n:					
	2.4 Sicrhau bod eich ymarfer eich hun yn bodloni gofynion cofnodi a storio gwybodaeth a chyflwyno adroddiadau arni yn y lleoliad gwaith	X	X	X		

Canlyniad Dysgu	Safonau hyfforddi, dysgu, datblygu ac ymarfer	Gwybodaeth	Gwybodaeth a Chyngor	Gwybodaeth, Cyngor a Chymorth	Tystiolaeth	Llofnod a Dyddiad
	2.5 Dilyn protocolau ar gyfer rhannu gwybodaeth â gwasanaethau, gweithwyr proffesiynol, a theuluoedd/gofalwyr	X	X	X		
	2.6 Sicrhau bod eich cofnodion a'ch adroddiadau eich hun: • yn fanwl gywir • wedi'u dyddio • yn wrthrychol • yn eglur • yn ddealladwy • yn hygyrch 38 Lefel 4 Ymarferwr Gwasanaethau Cymdeithasol – Llawlyfr y Cymhwyster • yn adlewyrchu barn unigolion a/neu deuluoedd/gofalwyr • yn parchu unigolion a/neu deuluoedd/gofalwyr • wedi'u hysgrifennu mewn ffyrdd nad ydynt yn stigmateiddio unigolion a/neu deuluoedd/gofalwyr nac yn atgyfnerthu canfyddiadau negyddol ohonynt • yn defnyddio iaith a disgrifyddion cywir ar gyfer cyflyrau penodol • yn gwahaniaethu rhwng ffaith a barn	X	X	X		

Canlyniad Dysgu	Safonau hyfforddi, dysgu, datblygu ac ymarfer	Gwybodaeth	Gwybodaeth a Chyngor	Gwybodaeth, Cyngor a Chymorth	Tystiolaeth	Llofnod a Dyddiad
	• wedi'u cyflwyno i'r sawl sydd angen gwneud penderfyniadau neu gymryd camau gweithredu • • wedi'u storio, eu rhannu a'u cadw yn unol â pholisïau, gofynion cyfreithiol a mesurau diogelu data'r sefydliad					
3 Datblygu trefniadau effeithiol ar gyfer gweithio mewn partneriaeth	**Gwybodaeth a dealltwriaeth am:**					
	3.1 Egwyddorion a **phrotocolau** gweithio mewn partneriaeth **Protocolau**: cyfrinachedd a rhannu gwybodaeth, cadw cofnodion	X	X	X		
	3.2 Ystyr y term ‘cydgynhyrchiad’ mewn perthynas â gweithio mewn partneriaeth	X	X	X		
	3.3 Ystod a rôl partneriaid, gweithwyr proffesiynol ac asiantaethau ym maes iechyd a gofal cymdeithasol	X	X	X		
	3.4 Sut mae deddfwriaeth yn llywio'r angen i weithio mewn partneriaeth i unigolion a gofalwyr	X	X	X		
	3.5 Gwerth cael partneriaid, gweithwyr proffesiynol ac asiantaethau yn cydweithio i helpu unigolion a/neu ofalwyr i gyflawni canlyniadau cadarnhaol	X	X	X		

Canlyniad Dysgu	Safonau hyfforddi, dysgu, datblygu ac ymarfer	Gwybodaeth	Gwybodaeth a Chyngor	Gwybodaeth, Cyngor a Chymorth	Tystiolaeth	Llofnod a Dyddiad
	3.6 Pwysigrwydd sicrhau bod pob achos o weithio mewn partneriaeth yn cynnwys unigolion a/neu eu gofalwyr	X	X	X		
	Rydych yn gallu gweithio mewn ffyrdd sy'n:					
	3.7 Hyrwyddo diwylliant o weithio mewn partneriaeth	X	X	X		
	3.8 Dilyn egwyddorion gweithio mewn partneriaeth a chyd-gynhyrchu wrth weithio gydag eraill	X	X	X		
	3.9 Ennyn ymddiriedaeth a hyder â phartneriaid, gweithwyr proffesiynol ac asiantaethau gan gydnabod rolau, cyfrifoldebau, atebolrwyddau ac arbenigedd chi'ch hun ac eraill	X	X	X		
	3.10 Datblygu cydberthnasau effeithiol â phartneriaid a gweithwyr proffesiynol eraill wrth gynnal ffiniau proffesiynol clir ar yr un pryd	X	X	X		
	3.11 Cymryd camau i ddatrys heriau sy'n codi wrth weithio mewn partneriaeth	X	X	X		
	3.12 Dilyn protocolau cytûn ar gyfer gweithio mewn partneriaeth	X	X	X		

Canlyniad Dysgu	Safonau hyfforddi, dysgu, datblygu ac ymarfer	Gwybodaeth	Gwybodaeth a Chyngor	Gwybodaeth, Cyngor a Chymorth	Tystiolaeth	Llofnod a Dyddiad
	Protocolau: cyfrinachedd a rhannu gwybodaeth, cadw cofnodion					
	3.13 Hyrwyddo hawliau a llesiant unigolion a/neu ofalwyr gyda phartneriaid, gweithwyr proffesiynol ac asiantaethau	X	X	X		

Adnoddau addysgu ar gyfer adran 2 – set o sleidiau PowerPoint y gellir eu cyflwyno yn eu cyfanrwydd neu eu rhannu i’w cyflwyno’n annibynnol ar gyfer pob canlyniad dysgu neu feini prawf penodol ar gyfer gwybodaeth a dealltwriaeth

DRAFT

Adran 3: Deall damcaniaethau a modelau a'u perthynas ag ymarfer person/plentyn-ganolog a dulliau seiliedig ar hawliau

Canlyniad Dysgu	Safonau hyfforddi, dysgu, datblygu ac ymarfer	Gwybodaeth	Gwybodaeth a Chyngor	Gwybodaeth, Cyngor a Chymorth	Tystiolaeth	Llofnod a Dyddiad
1: Deall damcaniaethau a modelau sy'n cefnogi ymarfer person/plentyn-ganolog a dulliau seiliedig ar hawliau	**Gwybodaeth a dealltwriaeth am:**					
	1.1 Y cysyniad o ddamcaniaethau a modelau a'r gwahaniaethau rhyngddynt			X		
	1.2 Y cysyniad o ddinasyddiaeth a sut mae hyn yn hyrwyddo cyfranogiad a chynhwysiant ar gyfer pob aelod o gymdeithas	X	X	X		
	1.3 Sut mae gwerthoedd ac ymddygiadau yn effeithio ar ymarfer person/plentyn-ganolog a gwasanaethau sy'n canolbwyntio ar y dinesydd	X	X	X		
	1.4 Sut y gall ystyried **hawliau a rhyddid** gael ei gydbwyso â risg **Hawliau a rhyddid:** dull hawliau dynol (i hyrwyddo ymarfer person/plentyn-ganolog ac asesu angen a risg, gan gynnwys yr hyn sy'n bwysig i unigolion)		X	X		
	1.5 Damcaniaethau cymdeithasegol a'u cysylltiad ag ymarfer person/plentyn-ganolog			X		

Canlyniad Dysgu	**Safonau hyfforddi, dysgu, datblygu ac ymarfer**	**Gwybodaeth**	**Gwybodaeth a Chyngor**	**Gwybodaeth, Cyngor a Chymorth**	**Tystiolaeth**	**Llofnod a Dyddiad**
	1.6 Damcaniaethau seicolegol a'u cysylltiad ag ymarfer person/plentyn-ganolog			X		
	1.7 Modelau cymdeithasol a meddygol anabledd a'r tensiynau posibl rhyngddynt	X	X	X		
	1.8 Y model bioseicogymdeithasol fel ffordd o ddylanwadu ar ymarfer person/plentynganolog			X		
2: Deall datblygiad dynol gydol oes a'r ffactorau a all effeithio arno	**Gwybodaeth a dealltwriaeth am:**					
	2.1 Pam mae dealltwriaeth o ddatblygiad dynol yn bwysig i rôl ymarferwr gwasanaethau cymdeithasol		X	X		
	2.2 Camau allweddol datblygiad niwrolegol a datblygiad yr ymennydd yn ystod: • y cyfnod cynenedigol • plentyndod cynnar • llencyndod • oedolaeth ifanc		X	X		
	2.3 Y **ffactorau** posibl a phrofiadau niweidiol yn ystod plentyndod a allai effeithio ar ddatblygiad niwrolegol a datblygiad yr ymennydd mewn perthynas **â thwf corfforol, emosiynol a gwybyddol**		X	X		

Canlyniad Dysgu	Safonau hyfforddi, dysgu, datblygu ac ymarfer	Gwybodaeth	Gwybodaeth a Chyngor	Gwybodaeth, Cyngor a Chymorth	Tystiolaeth	Llofnod a Dyddiad
	Ffactorau: corfforol, amgylcheddol, genetig **Twf corfforol, emosiynol a gwybyddol**: cyrraedd cerrig milltir datblygiadol, cyfathrebu, ymlyniad, rheoli emosiynau, ffurfio'r cof, llwybrau synhwyraidd, sgiliau echddygol bras a manwl					
	2.4 Y posibilrwydd y gall straen a thrawma beri niwed i ddatblygiad a llesiant cyffredinol gydol oes		X	X		
	2.5 Cysylltiadau rhwng profiadau o drawma a cham-drin, camau datblygu ac ymddygiad gydol oes		X	X		
	2.6 Pam na fydd datblygiad yn dilyn y patrwm disgwyliedig efallai		X	X		
	2.7 Y ffyrdd y gall datblygiad arafach mewn un maes effeithio ar y gallu i ddysgu sgiliau mewn meysydd eraill		X	X		
	2.8 Cysylltiadau rhwng profiad y teuluoedd eu hunain gydol oes, eu gwybodaeth am ddatblygiad plant a'u disgwyliadau ar gyfer nhw eu hunain a'u plant		X	X		
	2.9 Yr amrywiaeth o **ddosbarthiadau ymlyniad** a'r ffordd y mae'r rhain yn gysylltiedig â **phrofiadau bywyd**			X		

DRAFT

Canlyniad Dysgu	Safonau hyfforddi, dysgu, datblygu ac ymarfer	Gwybodaeth	Gwybodaeth a Chyngor	Gwybodaeth, Cyngor a Chymorth	Tystiolaeth	Llofnod a Dyddiad
	Dosbarthiadau ymlyniad:sicr, amwys, osgoi, di-drefn **Profiadau bywyd:** esgeulustod a cham-drin, trawma, lleoliadau lluosog, profiadau niweidiol yn ystod plentyndod					
	2.10 Damcaniaethau ymlyniad a'u pwysigrwydd o ran: • cefnogi gwydnwch, llesiant a datblygiad cyfannol plant a phobl ifanc • deall effaith bosibl anawsterau o ran ymlyniad ar unigolion gydol eu hoes, y ffordd y maent yn gweithredu mewn cymdeithas, yn meithrin perthnasoedd ac yn ymateb i eraill **Damcaniaethau ymlyniad:** damcaniaethwyr – John Bowlby, Mary Ainsworth, Mary Main, Dollard a Miller			X		
3 Deall damcaniaethau a modelau sy'n gysylltiedig â newid	3.1 Mathau o newidiadau a all ddigwydd yn ystod bywyd unigolyn o ganlyniad i ddigwyddiadau arwyddocaol mewn bywyd neu drawsnewidiadau	X	X	X		
	3.2 **Damcaniaethau a modelau** sy'n gysylltiedig â newid			X		

Canlyniad Dysgu	Safonau hyfforddi, dysgu, datblygu ac ymarfer	Gwybodaeth	Gwybodaeth a Chyngor	Gwybodaeth, Cyngor a Chymorth	Tystiolaeth	Llofnod a Dyddiad
	Damcaniaethau a modelau: cromlin newid Kubler-Ross, Model Trawsnewid William Bridges					
	3.3 Pwysigrwydd helpu unigolion a/neu deuluoedd/gofalwyr i ganolbwyntio ar eu hasedau a'u cryfderau a all eu helpu yn ystod cyfnodau o newid	X	X	X		
4 Deall pwysigrwydd defnyddio ymarfer person/plentyn-ganolog a dulliau seiliedig ar hawliau	4.1 Ystyr y term 'cydgynhyrchu' a sut mae'n cefnogi ymarfer person/plentyn-ganolog a dulliau seiliedig ar hawliau	X	X	X		
	4.2 Pam mae'n bwysig sicrhau bod unigolion a gofalwyr yn cael cymorth i: • leisio barn a rheoli eu bywydau • mynegi a chyflawni'r hyn sy'n bwysig iddynt • cymryd rhan mewn amrywiaeth werthfawr o weithgareddau ystyrlon sy'n bwysig iddynt • cynnal a datblygu cydberthnasau cadarnhaol rhwng y naill a'r llall • cymryd rhan yn eu cymunedau • byw bywydau llawn a gwerthfawr • rheoli'r cyfyng gyngor a geir wrth bwyso a mesur eu hawl i	X	X	X		

Canlyniad Dysgu	Safonau hyfforddi, dysgu, datblygu ac ymarfer	Gwybodaeth	Gwybodaeth a Chyngor	Gwybodaeth, Cyngor a Chymorth	Tystiolaeth	Llofnod a Dyddiad
	gymryd risgiau a'u diogelwch a'u llesiant					
	4.3 Beth yw ystyr **'cydsyniad'**; amgylchiadau pan mae'n rhaid cael hyn a'r amgylchiadau pan gellir ei drechu **Cydsyniad:** oedolion, plant a phobl ifanc, teuluoedd a gofalwyr	X	X	X		
	4.4 Y rhyngberthynas rhwng cymryd risgiau cadarnhaol a chyfrifoldebau, llais a rheolaeth, a chynhwysiant cymdeithasol		X	X		
	4.5 Pwysigrwydd cymryd risgiau i unigolion mewn bywyd bob dydd		X	X		
	4.6 Effaith atal unigolion rhag cymryd risgiau, neu eu darbwyllo rhag gwneud hynny		X	X		

Adnoddau addysgu ar gyfer set adran 3 o sleidiau power point y gellir eu cyflwyno yn eu cyfanrwydd neu eu rhannu i’w cyflwyno’n annibynnol ar gyfer pob canlyniad dysgu neu feini prawf penodol ar gyfer gwybodaeth a dealltwriaeth

Adran 4: Deall ffactorau sy'n cyfrannu at yr angen i unigolion a/neu ofalwyr gael gofal a chymorth

Canlyniad Dysgu	Safonau hyfforddi, dysgu, datblygu ac ymarfer	Gwybodaeth	Gwybodaeth a Chyngor	Gwybodaeth, Cyngor a Chymorth	Tystiolaeth	Llofnod a Dyddiad
1: Deall sut mae fframweithiau deddfwriaethol, polisïau cenedlaethol a modelau darparu gwasanaethau yn anelu at ategu gofal a chymorth sy'n seiliedig ar hawliau a chryfderau, sy'n berson/plentyn-ganolog, ac sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau	**Gwybodaeth a dealltwriaeth am:**					
	1.1 Fframweithiau deddfwriaethol, polisïau cenedlaethol a modelau dylunio a darparu gwasanaethau cyfredol a'u nodau o ran helpu unigolion a gofalwyr i: • fyw bywydau llawn a gwerthfawr • hawliau • cydraddoldeb • llais a rheolaeth • cefnogi gwaith atal ac ymyrryd yn gynnar • llesiant • diogelwch • cydgynhyrchu • cynhwysiant a chyfranogiad • dewisiadau bywyd • cyfleoedd i gyflawni canlyniadau cadarnhaol/yr hyn sy'n bwysig • mynediad at gyfleusterau cymunedol • mynediad at ofal iechyd	X	X	X		
	1.2 Pwysigrwydd sicrhau bod anghenion, dymuniadau a dewisiadau unigolion yn llywio'r cymorth a'r gwasanaeth a geir yn hytrach na	X	X	X		

Canlyniad Dysgu	Safonau hyfforddi, dysgu, datblygu ac ymarfer	Gwybodaeth	Gwybodaeth a Chyngor	Gwybodaeth, Cyngor a Chymorth	Tystiolaeth	Llofnod a Dyddiad
	chael unigolion i ffitio i mewn i ddarpariaeth bresennol nad yw'n cyflawni canlyniadau a nodwyd efallai					
	1.3 Sut y gall rhywedd, ethnigrwydd ac iaith, ac amgylcheddau cymdeithasol, diwylliannol a chrefyddol effeithio ar unigolion a'r cymorth a gânt	X	X	X		
	1.4 **Effaith bosibl** cael gofal a chymorth **Effaith bosibl:** cadarnhaol a negyddol					
	1.5 Sut y gall barn a thybiaethau ystrydebol eraill: • gael eu dylanwadu'n amhriodol gan ffactorau, amodau neu amgylchiadau unigolion, teuluoedd a gofalwyr • arwain at stigmateiddio unigolion, teuluoedd a gofalwyr • cael effaith negyddol ar unigolion, teuluoedd a gofalwyr a'r ffordd maent yn gweithredu	X	X	X		
	1.6 Pam mae'n bwysig edrych ar unigolion a gofalwyr o safbwynt cyfannol	X	X	X		

Canlyniad Dysgu	Safonau hyfforddi, dysgu, datblygu ac ymarfer	Gwybodaeth	Gwybodaeth a Chyngor	Gwybodaeth, Cyngor a Chymorth	Tystiolaeth	Llofnod a Dyddiad
	1.7 Pam ei bod hi'n bwysig i bob unigolyn a/neu ofalwr gael ei gydnabod am ei alluoedd, anghenion, cryfderau, a doniau unigol ei hun	X	X	X		
	1.8 Pwysigrwydd herio rhagfarn, delweddau ystrydebol, gwahaniaethu ac agweddau negyddol	X	X	X		
2: Deall y rhesymau pam y gall fod angen i blant a phobl ifanc a'u teuluoedd/gofalwyr gael gafael ar ofal a/neu wasanaethau	2.1 Yr amgylchiadau a'r sefyllfaoedd penodol a all olygu bod angen i blant a phobl ifanc a'u teuluoedd/gofalwyr gael gofal a chymorth	X	X	X		
	2.2 Yr amrywiaeth o wasanaethau, asiantaethau a gweithwyr proffesiynol sy'n darparu cymorth i blant a phobl ifanc a'u teuluoedd/gofalwyr	X	X	X		
3: Deall cyd-destun gofalwyr yng Nghymru	**Gwybodaeth a dealltwriaeth am:**					
	3.1 Y diffiniad deddfwriaethol o ofalwyr	X	X	X		
	3.2 Demograffeg gofalwyr	X	X	X		
	3.3 Y cyfraniad y mae gofalwyr yn ei wneud: • at ansawdd bywyd unigolion • at agenda bolisi atal ac ymyrryd yn gynnar	X	X	X		

Canlyniad Dysgu	Safonau hyfforddi, dysgu, datblygu ac ymarfer	Gwybodaeth	Gwybodaeth a Chyngor	Gwybodaeth, Cyngor a Chymorth	Tystiolaeth	Llofnod a Dyddiad
	3.4 Y berthynas rhwng cefnogi gofalwyr a chynaliadwyedd gwasanaethau gofal a chymorth		X	X		
	3.5 Pwysigrwydd hyrwyddo'r gwaith o gefnogi llesiant gofalwyr, cynhwysiant cymdeithasol, addysg a chyflogaeth drwy gynllunio a darparu gwasanaethau	X	X	X		
	3.6 Ffactorau a all effeithio ar iechyd a llesiant corfforol a meddyliol gofalwyr	X	X	X		
	3.7 Effaith bosibl **newid a throsglwyddo** ar ofalwyr **Newid a throsglwyddo:** yn ymwneud â'r unigolyn, y gofalwyr neu pan fo'r rôl ofalu yn dod i ben	X	X	X		
	3.8 Yr opsiynau asesu sydd ar gael i'r gofalwr a'r gofalwr ifanc gan gynnwys asesiadau ar y cyd â'r unigolyn		X	X		
	3.9 Pwysigrwydd cydnabod na fydd pawb sy'n gwneud gwaith di-dâl am gael eu labelu'n ofalwyr na chael eu cydnabod felly	X	X	X		
	3.10 Sut i ystyried rôl gofalwyr mewn ffordd sensitif, ynghyd â'r ffordd y gallent fod am gael eu cefnogi	X	X	X		

Canlyniad Dysgu	Safonau hyfforddi, dysgu, datblygu ac ymarfer	Gwybodaeth	Gwybodaeth a Chyngor	Gwybodaeth, Cyngor a Chymorth	Tystiolaeth	Llofnod a Dyddiad
4: Deall y cysyniad o anabledd a nam corfforol	**Gwybodaeth a dealltwriaeth am:**					
	4.1 Ystyr y termau 'anabledd', 'anabl' a 'nam corfforol'	X	X	X		
	4.2 Pwysigrwydd cadarnhau gydag unigolion y derminoleg maent yn ei ffafrio a chydnabod y gall hyn newid dros amser	X	X	X		
	4.3 Ystyr y termau 'genedigol', 'a gafwyd', 'niwrolegol' a 'gwaethygol' yng nghyd-destun nam corfforol			X		
	4.4 Pwysigrwydd rhoi'r unigolyn yn y canol, yn hytrach na'r nam	X	X	X		
	4.5 Effeithiau (cadarnhaol a negyddol) cael eich labelu fel rhywun â nam corfforol	X	X	X		
	4.6 **Effeithiau cadarnhaol rhwystrau cymdeithasol** ac amgylcheddol ar unigolyn ag anabledd corfforol **Effeithiau posibl:**allgáu, economaidd-gymdeithasol, addysg, cyflogaeth, symudedd, annibyniaeth, llesiant emosiynol a chorfforol, iechyd meddwl, dewisiadau bywyd	X	X	X		

Canlyniad Dysgu	Safonau hyfforddi, dysgu, datblygu ac ymarfer	Gwybodaeth	Gwybodaeth a Chyngor	Gwybodaeth, Cyngor a Chymorth	Tystiolaeth	Llofnod a Dyddiad
	Rhwystrau cymdeithasol ac amgylcheddol: agweddau ystrydebol, iaith negyddol/sarhaus, rhwystrau corfforol a sefydliadol					
5: Deall salwch meddwl	**Gwybodaeth a dealltwriaeth am:**					
	5.1 Ystyr y term 'salwch meddwl'.	X	X	X		
	5.2 Y **mathau o broblemau iechyd meddwl** a'r symptomau y gall unigolion eu profi **Problemau iechyd meddwl:** i gynnwys iselder, anhwylderau gorbryder, seicosis, anhwylder deubegynol, sgitsoffrenia, anhwylderau personoliaeth, anhwylderau bwyta, anhwylder straen ar ôl trawma, anhwylder diffyg canolbwyntio a gorfywiogrwydd (ADHD)	X	X	X		
	5.3 **Y ffactorau** a all ddylanwadu ac effeithio ar lesiant unigolyn ac a all arwain at gyfnod o salwch meddwl **Ffactorau**: Profiadau Niweidiol yn ystod Plentyndod, digwyddiadau niweidiol eraill/trawma arall mewn bywyd a brofir fel oedolyn, gwahaniaethu, tlodi, salwch corfforol		X	X		
	5.4 Arwyddion a symptomau posibl salwch meddwl	X	X	X		
	5.5 Yr amrywiaeth o wasanaethau, asiantaethau a gweithwyr proffesiynol sy'n	X	X	X		

Canlyniad Dysgu	Safonau hyfforddi, dysgu, datblygu ac ymarfer	Gwybodaeth	Gwybodaeth a Chyngor	Gwybodaeth, Cyngor a Chymorth	Tystiolaeth	Llofnod a Dyddiad
	darparu cymorth i unigolion sy'n profi salwch meddwl					
	5.6 Modelau a dulliau a all gael eu defnyddio i gefnogi prosesau cyfathrebu ac ymgysylltu effeithiol ag unigolion sy'n byw gyda salwch meddwl	X	X	X		
6: Deall dementia	**Gwybodaeth a dealltwriaeth am:**					
	6.1 Mathau o ddementia, eu hachosion posibl a'r amrywiaeth o effeithiau gwahanol sy'n gysylltiedig â phrognosis unigolyn, ei alluoedd a'i iechyd a'i lesiant cyffredinol	X	X	X		
	6.2 Y gwahaniaethau rhwng y prif fathau o ddementia, a'r hyn sy'n **gyffredin** rhyngddynt **Pethau sy'n gyffredin:** symptomau cyffredin a chyflwyniad dementia, y cof, arddel barn, iaith ac ymgyfeiriad	X	X	X		
	6.3 **Amharu ar y cof** a'i effaith o ran dementia **Nam ar y cof**: arwyddocâd cof byrdymor o ran sylweddoli gwybodaeth a thri phrif gategori cof hirdymor, sef cof Semantig (gallu cofio ffeithiau), cof Cyfnodol (gallu cofio digwyddiadau a phrofiadau ac emosiynau) a chof Gweithdrefnol (cof ymhlyg sy'n gysylltiedig â swyddogaeth echddygol fel llofnodi eich enw, gyrru car ac ati.)	X	X	X		

Canlyniad Dysgu	Safonau hyfforddi, dysgu, datblygu ac ymarfer	Gwybodaeth	Gwybodaeth a Chyngor	Gwybodaeth, Cyngor a Chymorth	Tystiolaeth	Llofnod a Dyddiad
	6.4 Sut y gall rhai mathau o ddementia gael effaith barhaol neu dros dro ar alluoedd corfforol a llesiant	X	X	X		
	6.5 Symptomau seicotig cyffredin a all weithiau ymddangos o ganlyniad i fathau o ddementia		X	X		
	6.6 Sut y gall dementia gelu problemau iechyd sylfaenol	X	X	X		
	6.7 Sut i liniaru ffactorau risg cynyddol sy'n gysylltiedig â chynnal llesiant corfforol a **meysydd gofal corfforol** **Meysydd gofal corfforol:** rheoli haint, maeth - diet a hylif, symudedd a throsglwyddo diogel, hybu ataliaeth, gofal y croen a hyfywedd meinwe, iechyd y geg, iechyd gweld a chlywed, iechyd rhywiol, asesu cysgu a rheoli poen		X	X		
	6.8 Yr amrywiaeth o wasanaethau, asiantaethau a gweithwyr proffesiynol sy'n darparu cymorth i unigolion sy'n byw gyda dementia	X	X	X		
	6.9 Modelau a dulliau a all gael eu defnyddio i gefnogi prosesau cyfathrebu ac ymgysylltu effeithiol ag unigolion sy'n byw gyda dementia	X	X	X		

Canlyniad Dysgu	Safonau hyfforddi, dysgu, datblygu ac ymarfer	Gwybodaeth	Gwybodaeth a Chyngor	Gwybodaeth, Cyngor a Chymorth	Tystiolaeth	Llofnod a Dyddiad
	Gwybodaeth a dealltwriaeth am:					
7: Deall anableddau dysgu ac awtistiaeth	7.1 Ystyr y term 'anabledd dysgu'.	X	X	X		
	7.2 Mathau gwahanol o anableddau dysgu a'u hachosion posibl			X		
	7.3 Cyffredinrwydd: • unigolion ag anabledd dysgu sy'n awtistig • unigolion awtistig ag anabledd dysgu	X	X	X		
	7.4Beth yw ystyr y term 'awtistiaeth'	X	X	X		
	7.5 **Damcaniaethau ynghylch awtistiaeth** a'r dystiolaeth gyfyngedig sy'n ymwneud â'r hyn sy'n ei achosi Damcaniaeth ynghylch awtistiaeth:biolegol, seicolegol, niwrolegol			X		
	7.6 Prif nodweddion awtistiaeth ac ystyr y 'triad o namau' **Prif nodweddion awtistiaeth:** anawsterau gyda'r canlynol;cyfathrebu ar lafar a di-eiriau, deall eraill ac ymgysylltu â nhw, deall rheolau cymdeithasol a'r rhyngweithio cymdeithasol a ddisgwylir, dychymyg cymdeithasol a hyblygrwydd meddwl, ymddygiadau ailadroddus, diddordebau cyfyngedig /	X	X	X		

Canlyniad Dysgu	Safonau hyfforddi, dysgu, datblygu ac ymarfer	Gwybodaeth	Gwybodaeth a Chyngor	Gwybodaeth, Cyngor a Chymorth	Tystiolaeth	Llofnod a Dyddiad
	arbennig, ymaddasu i newid, datrys problemau, ysgogi'r synhwyrau, gorbryder					
	7.7 Pam y gall awtistiaeth fod yn anabledd cudd weithiau, a sut y gall hyn effeithio ar unigolion	X	X	X		
	7.8 Yr amrywiaeth o wasanaethau, asiantaethau a gweithwyr proffesiynol sy'n darparu cymorth i unigolion ag anableddau dysgu a/neu unigolion awtistig	X	X	X		
	7.9 Modelau a dulliau a all gael eu defnyddio i gefnogi prosesau cyfathrebu ac ymgysylltu effeithiol ag: • unigolion ag anabledd dysgu • unigolion awtistig	X	X	X		
	Gwybodaeth a dealltwriaeth am:					
8: Deall nam ar y synhwyrau	8.1 Effaith bosibl **gwahanol fathau o 'nam ar y synhwyrau'** ar unigolion **Mathau gwahanol o 'nam ar y synhwyrau'**:Nam ar y synhwyrau o adeg geni, nam ar y synhwyrau a geir (nam ar y llygaid, nam ar y clyw, nam unigol ar y synhwyrau (arogl, blas, cyffyrddiad, methu teimlo poen), nam cynteddol a propriodderbynnol, byddar a dall, sawl nam ar y synhwyrau, nam deuol ar y synhwyrau)	X	X	X		

Canlyniad Dysgu	Safonau hyfforddi, dysgu, datblygu ac ymarfer	Gwybodaeth	Gwybodaeth a Chyngor	Gwybodaeth, Cyngor a Chymorth	Tystiolaeth	Llofnod a Dyddiad
	8.2 Y termau a ddefnyddir i ddisgrifio nam ar y synhwyrau	X	X	X		
	8.3 Y cysylltiadau rhwng **cyflyrau/namau eraill** a nam ar y synhwyrau **Cyflyrau/namau:** anabledd dysgu, awtistiaeth, nam corfforol, dementia, eiddilwch, diabetes	X	X	X		
	8.4 Yr amrywiaeth o wasanaethau, asiantaethau a gweithwyr proffesiynol sy'n cefnogi unigolion â nam ar y synhwyrau	X	X	X		
	8.5 Gofynion penodol a nodir yn y Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) a Chodau Ymarfer cysylltiedig ar gyfer asesu a darparu gwasanaethau i unigolion â nam ar y synhwyrau		X	X		
	8.6 Modelau a dulliau a all gael eu defnyddio i gefnogi prosesau cyfathrebu ac ymgysylltu effeithiol ag unigolion â nam ar y synhwyrau	X	X	X		
	Gwybodaeth a dealltwriaeth am:					
9: Deall niwed i'r ymennydd	9.1 Y **mathau** o anafiadau a geir i'r ymennydd **a'u hachosion**	X	X	X		

Canlyniad Dysgu	Safonau hyfforddi, dysgu, datblygu ac ymarfer	Gwybodaeth	Gwybodaeth a Chyngor	Gwybodaeth, Cyngor a Chymorth	Tystiolaeth	Llofnod a Dyddiad
	Mathau ac achosion: anaf trawmatig i'r ymennydd, mathau eraill o anafiadau i'r ymennydd					
	9.2 **Effeithiau posibl** anaf i'r ymennydd ar unigolion a'u teuluoedd **Effeithiau posibl:** corfforol, gwybyddol, emosiynol ac ymddygiadol	X	X	X		
	9.3 Sut y gall diffyg mewnwelediad yn deillio o anaf i'r ymennydd effeithio ar allu unigolyn i gymryd risgiau		X	X		
	9.4 Yr amrywiaeth o wasanaethau, asiantaethau a gweithwyr proffesiynol sy'n cefnogi unigolion â niwed i'r ymennydd	X	X	X		
	9.5 Modelau a dulliau a all gael eu defnyddio i gefnogi prosesau cyfathrebu ac ymgysylltu effeithiol ag unigolion sy'n byw niwed i'r ymennydd	X	X	X		
	Gwybodaeth a dealltwriaeth am:					
10: Deall defnyddio a chamddefnyddio sylweddau	10.1 Y mathau o sylweddau y gall unigolion eu defnyddio: • eu hymddangosiad • eu heffeithiau • risgiau • sut y'u rhoddir • statws cyfreithiol •	X	X	X		

Canlyniad Dysgu	Safonau hyfforddi, dysgu, datblygu ac ymarfer	Gwybodaeth	Gwybodaeth a Chyngor	Gwybodaeth, Cyngor a Chymorth	Tystiolaeth	Llofnod a Dyddiad
	10.2 Dosbarthiadau clinigol sylweddau		X	X		
	10.3 Ystyr y term 'camddefnyddio sylweddau'	X	X	X		
	10.4 Gwahanol **gategorïau o ddefnyddio sylweddau** **Categorïau o ddefnyddio sylweddau:** arbrofol, adloniadol, dibynnol		X	X		
	10.5 Beth yw ystyr y term 'iechyd meddwl a chamddefnyddio sylweddau a welir ar yr un pryd'		X	X		
	10.6 Problemau iechyd meddwl sy'n gysylltiedig â chamddefnyddio sylweddau	X	X	X		
	10.7 Problemau a wynebir gan unigolion â salwch meddwl a phroblemau camddefnyddio sylweddau	X	X	X		
	10.8 Gwasanaethau a gweithwyr proffesiynol a all ddarparu gwybodaeth, cyngor a chymorth ychwanegol i unigolion yn ymwneud â chamddefnyddio sylweddau, a'r ymyriadau all helpu	X	X	X		

Adnoddau addysgu ar gyfer set adran 4 o sleidiau PowerPoint y gellir eu cyflwyno yn eu cyfanrwydd neu eu rhannu i'w cyflwyno'n annibynnol ar gyfer pob canlyniad dysgu neu feini prawf penodol ar gyfer gwybodaeth a dealltwriaeth

Adran 5: Cefnogi'r broses asesu a chynllunio gofal a chymorth

Canlyniad Dysgu	Safonau hyfforddi, dysgu, datblygu ac ymarfer	Gwybodaeth	Gwybodaeth a Chyngor	Gwybodaeth, Cyngor a Chymorth	Tystiolaeth	Llofnod a Dyddiad
1: Deall proses a gofynion asesu a chynllunio gofal a chymorth	**Gwybodaeth a dealltwriaeth am:**					
	1.1 Deddfwriaeth, polisïau cenedlaethol a lleol, a chanllawiau sy'n ymwneud ag asesu anghenion unigolion a gofalwyr	X	X	X		
	1.2 Sut y caiff yr adnodd asesu a chymhwysedd cenedlaethol ei ddefnyddio ar gyfer asesiadau			X		
	1.3 Y rhesymau dros y 'Set Ddata Graidd Ofynnol Genedlaethol' a sut y dylai gael ei defnyddio			X		
	1.4 Pwysigrwydd y pum elfen asesu			X		
	1.5 **Elfennau allweddol** asesiad o angen **Elfennau allweddol**: cydgynhyrchu, dull seiliedig ar gryfderau, canolbwyntio ar ganlyniadau			X		
	1.6 **Prif ffocws** asesu			X		

Canlyniad Dysgu	Safonau hyfforddi, dysgu, datblygu ac ymarfer	Gwybodaeth	Gwybodaeth a Chyngor	Gwybodaeth, Cyngor a Chymorth	Tystiolaeth	Llofnod a Dyddiad
	Prif ffocws: adeiladu ar gryfderau ac asedau unigolyn gan gynnwys ei alluoedd a theuluoedd/cymunedau					
	1.7 Beth yw ystyr asesiad 'a arweinir gan ganlyniadau'			X		
	1.8 Hawliau unigolion a gofalwyr i gael cymorth eirioli ar gyfer eu hasesiad			X		
	1.9 Gofynion darparu ac adolygu cynlluniau gofal a chymorth			X		
	1.10 Egwyddorion, fformat a chynnwys cynlluniau gofal a chymorth			X		
	1.11 Sut y bernir anghenion gofal a chymorth cymwys			X		
	1.12 Deddfwriaeth sy'n ymwneud â 'phreswyliaeth gyffredin' ac effaith hyn ar ofal a chymorth unigolion			X		
	1.13 Nodau deddfwriaeth a pholisïau o ran y defnydd o daliadau uniongyrchol ar gyfer gofal a chymorth			X		

DRAFT

Canlyniad Dysgu	Safonau hyfforddi, dysgu, datblygu ac ymarfer	Gwybodaeth	Gwybodaeth a Chyngor	Gwybodaeth, Cyngor a Chymorth	Tystiolaeth	Llofnod a Dyddiad
	1.14 Gofynion defnyddio taliadau uniongyrchol			X		
	1.15 Yr amrywiaeth o wasanaethau a dulliau cyflenwi y gellir defnyddio taliadau uniongyrchol ar eu cyfer			X		
	1.16 Anawsterau a gwrthdaro posibl sy'n ymwneud â defnyddio taliadau uniongyrchol a sut y gellir mynd i'r afael â'r rhain			X		
	1.17 Y cymorth sydd ar gael i ddefnyddio taliadau uniongyrchol	X	X	X		
	1.18 Trefniadau codi tâl ar gyfer gofal a chymorth cymwys mewn ardal leo	X	X	X		
	1.19 Cyfrifoldebau awdurdodau lleol am asesu oedolion a phlant yn yr ystad ddiogel			X		
	1.20 Lle y gall asesiad integredig/arbenigol fod yn ofynnol a phwy all fod ynghlwm wrth hyn			X		
	Gwybodaeth a dealltwriaeth am:					

Canlyniad Dysgu	Safonau hyfforddi, dysgu, datblygu ac ymarfer	Gwybodaeth	Gwybodaeth a Chyngor	Gwybodaeth, Cyngor a Chymorth	Tystiolaeth	Llofnod a Dyddiad
2: Sut i gynnal sgyrsiau ysyrlon ag unigolion a'u teuluoedd/gofalwyr ynghylch yr hyn sy'n bwysig a'r cymorth sydd ei angen arnynt	2.1 Yr amrywiaeth o ddulliau cyfathrebu all gael eu defnyddio	X	X	X		
	2.2 Y ffactorau i'w hystyried ar gyfer cyfathrebu effeithiol	X	X	X		
	2.3 Sut y gall profiadau blaenorol, anabledd/cyflyrau ac iaith gyntaf ddylanwadu ar barodrwydd unigolyn i gyfathrebu	X	X	X		
	2.4 Y dulliau a all gael eu defnyddio i weithredu'r 'Cynnig Rhagweithiol'	X	X	X		
	2.5 Sut i gydnabod pan ddefnyddir ymddygiad fel ffordd o gyfathrebu	X	X	X		
	2.6 Ffynonellau gwybodaeth, cyngor a chymorth cyfathrebu	X	X	X		
	Practice **Rydych chi'n gallu gweithio mewn ffyrdd sy'n:**					
	2.8 Defnyddio ac addasu dulliau cyfathrebu sy'n:: • helpu unigolion a/neu ofalwyr i fynegi'r hyn sy'n bwysig iddynt • priodol o ran oedran a gallu	X	X	X		

Canlyniad Dysgu	Safonau hyfforddi, dysgu, datblygu ac ymarfer	Gwybodaeth	Gwybodaeth a Chyngor	Gwybodaeth, Cyngor a Chymorth	Tystiolaeth	Llofnod a Dyddiad
	2.9 Ymdrin â ffactorau a all rwystro cyfathrebu a chymryd rhan yn y broses asesu	X	X	X		
	2.10 Sicrhau y cyfathrebir mewn ffyrdd sy'n: • cydnabod cyfrinachedd • dangos parch tuag at unigolion a/neu ofalwyr • ystyried barn, dymuniadau, dewisiadau ac anghenion unigolion a/neu ofalwyr yn sensitif • osgoi stigmateiddio neu atgyfnerthu canfyddiadau negyddol	X	X	X		
3 Cefnogi'r broses asesu yn ôl eich rôl a'ch cyfrifoldebau eich hun, deddfwriaeth a Chodau Ymarfer	**Gwybodaeth a dealltwriaeth am:**					
	3.1 Ffyrdd o weithio i feithrin cydberthnasau cadarnhaol a chefnogol ag unigolion a'u teuluoedd/gofalwyr gan gynnwys dysgu am eu bywydau beunyddiol, hanes, diwylliant, dewisiadau, dymuniadau ac anghenion			X		
	3.2 **Rhwystrau posibl** i gael gofal a chymorth a sut i'w goresgyn			X		

Canlyniad Dysgu	Safonau hyfforddi, dysgu, datblygu ac ymarfer	Gwybodaeth	Gwybodaeth a Chyngor	Gwybodaeth, Cyngor a Chymorth	Tystiolaeth	Llofnod a Dyddiad
	Rhwystrau posibl: unigol, corfforol, emosiynol					
	3.3 Rhesymau pam y gall unigolion a/neu ofalwyr gelu eu hanghenion gofal a chymorth gwirioneddol a sut i archwilio'r rhain yn sensitif			X		
	3.4 Sut y gall barn, dymuniadau a dewisiadau newid wrth i unigolion fynd drwy'r broses asesu a chynllunio			X		
	3.5 Pwysigrwydd defnyddio dulliau asesu cydgynhyrchiol sy'n: • person/plentyn-ganolog • seiliedig ar hawliau • seiliedig ar gryfderau			X		
	3.6 Pwysigrwydd cynnwys teuluoedd/gofalwyr yn y broses asesu			X		
	3.7 Heriau a materion sensitif a all ddigwydd rhwng gofalwyr ac unigolion sy'n ymwneud â: • dynameg y teulu • anghydbwysedd o ran pŵer • gwahaniaeth barn			X		

DRAFT

Canlyniad Dysgu	Safonau hyfforddi, dysgu, datblygu ac ymarfer	Gwybodaeth	Gwybodaeth a Chyngor	Gwybodaeth, Cyngor a Chymorth	Tystiolaeth	Llofnod a Dyddiad
	• mentro mewn ffordd gadarnhaol o gymharu ag osgoi risg • cymhlethdodau wrth ddiwallu anghenion yr unigolyn a'r gofalwr					
	3.8 Strategaethau a all gael eu defnyddio i reoli heriau a materion sensitif			X		
	3.9 Pwysigrwydd sicrhau na fernir amgylchiadau personol unigolion a'u teuluoedd/gofalwyr na'r ffordd maent am fyw eu bywydau	X	X	X		
	3.10 Sut mae galluedd meddyliol a phenderfyniadau budd pennaf yn ymwneud â'r broses asesu			X		
	3.11 Sut i bennu barn, dymuniadau a dewisiadau unigolion lle na allant gyfathrebu ar lafar neu lle nad oes ganddynt alluedd meddyliol			X		
	3.12 Ystyr cynllunio 'ymlaen llaw' a phryd a pham y dylid ystyried hyn fel rhan o'r broses asesu			X		
	3.13 Sut i nodi anghenion cymwys ac anghymwys wrth gynnal asesiadau			X		

Canlyniad Dysgu	Safonau hyfforddi, dysgu, datblygu ac ymarfer	Gwybodaeth	Gwybodaeth a Chyngor	Gwybodaeth, Cyngor a Chymorth	Tystiolaeth	Llofnod a Dyddiad
	3.14 Sut i nodi ffynonellau gwybodaeth a chymorth i ddiwallu anghenion a nodwyd, gan gynnwys technoleg gynorthwyol electronig	X	X	X		
	Opsiynau cyllido posibl ar gyfer gofal a chymorth **Opsiynau cyllido:** asesiadau ariannol, trefniadau tâl awdurdodau lleol, hunangyllido, taliadau uniongyrchol, gofal iechyd parhaus, elfen nyrsio gofal iechyd mewn gwasanaethau cartref gofal	X	X	X		
	Rydych yn gallu gweithio mewn ffyrdd sy'n :					
	3.16 Pennu eich rôl chi a rôl eraill yn y broses asesu			X		
	3.17 Cynnal a chofnodi asesiadau yn unol â gofynion sefydliadol a deddfwriaethol a Chodau Ymarfer cysylltiedig gan nodi anghenion sy'n: • gymwys • anghymwys •			X		
	3.18 Meithrin perthnasoedd cadarnhaol a chefnogol ag unigolion a'u teuluoedd/gofalwyr			X		

Canlyniad Dysgu	Safonau hyfforddi, dysgu, datblygu ac ymarfer	Gwybodaeth	Gwybodaeth a Chyngor	Gwybodaeth, Cyngor a Chymorth	Tystiolaeth	Llofnod a Dyddiad
	3.19 Defnyddio dulliau seiliedig ar hawliau a chryfderau i gynnal asesiadau sy'n helpu unigolion a/neu ofalwyr i: • leisio barn a chael rheolaeth dros benderfyniadau ynghylch eu gofal a'u cymorth a'r ffordd y mae eu gwasanaeth yn cael ei gynllunio a'i ddarparu • cydnabod effaith bosibl y cyfnodau pontio y gallant fod yn eu profi • nodi'r canlyniadau maent am eu cyflawni a'r ffordd orau o'u helpu i wneud hyn 64 Lefel 4 Ymarferwr Gwasanaethau Cymdeithasol – Llawlyfr y Cymhwyster • nodi a chydnabod eu hasedau, cryfderau a sgiliau gan gynnwys rhwydweithiau cymunedol, teulu a ffrindiau • datblygu a chynnal sgiliau sy'n eu helpu i gymryd rhan mewn gweithgareddau, profiadau a thasgau beunyddiol sy'n hyrwyddo annibyniaeth • archwilio'r defnydd o dechnoleg gynorthwyol electronig a all gyfrannu at gyflawni canlyniadau a nodir • cydbwyso eu hawliau, cyfrifoldebau a risgiau			X		

DRAFT

Canlyniad Dysgu	Safonau hyfforddi, dysgu, datblygu ac ymarfer	Gwybodaeth	Gwybodaeth a Chyngor	Gwybodaeth, Cyngor a Chymorth	Tystiolaeth	Llofnod a Dyddiad
	• cynnal perthnasoedd presennol a datblygu rhai newydd					
	3.20 Defnyddio strategaethau i reoli gwrthdaro buddiannau, gwahaniaeth barn a chyfyng gyngor a all godi rhwng unigolion, teuluoedd/gofalwyr ac eraill ynghylch y risgiau a'r canlyniadau y mae unigolion am eu cyflawni			X		
	3.21 Defnyddio strategaethau i reoli'r heriau a'r materion sensitif a all godi rhwng y gofalwr a'r unigolyn			X		
	3.22 Rhoi gwybodaeth i unigolion a/neu ofalwyr am **opsiynau cyllido** o ran eu gofal a'u cymorth			X		
4. Datblygu cynlluniau gofal a chymorth yn seiliedig ar asesiadau a chanlyniadau cytûn	Rydych yn gallu gweithio mewn ffyrdd sy'n :					
	4.1 Defnyddio asesiadau a lunnir ar y cyd ag unigolion a/neu ofalwyr er mwyn datblygu cynlluniau gofal a chymorth seiliedig ar gryfderau, sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau sy'n nodi: • cymorth gan deuluoedd, ffrindiau, rhwydweithiau a chymunedau			X		

Canlyniad Dysgu	Safonau hyfforddi, dysgu, datblygu ac ymarfer	Gwybodaeth	Gwybodaeth a Chyngor	Gwybodaeth, Cyngor a Chymorth	Tystiolaeth	Llofnod a Dyddiad
	• risgiau posibl a sut y gall y rhain gael eu rheoli					
	4.2 Sicrhau bod y cynlluniau yn cynnwys elfen o hyblygrwydd er mwyn cefnogi canlyniadau cadarnhaol			X		
	4.3 Sicrhau bod cynlluniau yn cael eu cofnodi ac ar gael mewn fformatau hygyrch i unigolion a/neu ofalwyr			X		
	4.4 Sicrhau bod unigolion a'u teuluoedd/gofalwyr yn fodlon ar gynnwys y cynllun gofal a chymorth			X		
	4.5 Cytuno ar gamau gweithredu, rolau, cyfrifoldebau ac amserlenni ar gyfer cwblhau'r rhain gydag unigolion a'u teuluoedd/gofalwyr			X		
	4.6 Helpu unigolion a/neu deuluoedd/gofalwyr i ddeall sut y caiff y cynllun ei roi ar waith			X		
	4.7 Cytuno ar sut y caiff y cynllun ei fonitro, adolygu ac addasu er mwyn diwallu anghenion newidiol			X		
	Gwybodaeth a dealltwriaeth am:					

DRAFT

Canlyniad Dysgu	Safonau hyfforddi, dysgu, datblygu ac ymarfer	Gwybodaeth	Gwybodaeth a Chyngor	Gwybodaeth, Cyngor a Chymorth	Tystiolaeth	Llofnod a Dyddiad
5: Cynnal adolygiadau o gynlluniau gofal a chymorth yn ôl eich rôl a'ch cyfrifoldebau eich hun, ynghyd â deddfwriaeth a Chodau Ymarfer	5.1 Gofynion deddfwriaethol adolygu cynlluniau gofal a chymorth			X		
	5.2 Y broses a ddylai gael ei dilyn i adolygu cynlluniau gofal a chymorth			X		
	5.3 Dulliau a all gael eu defnyddio i helpu unigolion i werthuso'r broses o gyflawni canlyniadau a nodir yn y cynllun gofal a chymorth			X		
	Rydych yn gweithio mewn ffyrdd sy'n:					
	5.4 Pennu eich rôl chi a rôl eraill yn y broses adolygu			X		
	5.5 Defnyddio dulliau cydgynhyrchiol i gwblhau adolygiadau o gynlluniau gofal a chymorth yn ôl gofynion sefydliadol a deddfwriaethol, Codau Ymarfer a'ch rôl a'ch cyfrifoldebau eich hun			X		
	5.6 Helpu unigolion a/neu ofalwyr i werthuso'r broses o gyflawni canlyniadau a nodir yn eu cynlluniau gofal a chymorth			X		
	5.7 Ystyried unrhyw newidiadau i farn, dymuniadau, dewisiadau ac anghenion unigolion a/neu ofalwyr a chytuno ar y ffordd orau o'u diwallu			X		

DRAFT

Canlyniad Dysgu	Safonau hyfforddi, dysgu, datblygu ac ymarfer	Gwybodaeth	Gwybodaeth a Chyngor	Gwybodaeth, Cyngor a Chymorth	Tystiolaeth	Llofnod a Dyddiad
	5.8 Ceisio adborth gan ddarparwyr gwasanaeth ar gyflawni canlyniadau ac unrhyw newidiadau a nodir			X		
	5.9 Sicrhewch fod: • y cynlluniau a adolygir yn cael eu cofnodi ac ar gael mewn fformatau hygyrch i unigolion a/neu ofalwyr • unigolion a/neu ofalwyr yn fodlon ar unrhyw newidiadau a wneir			X		
	5.10 Sicrhau bod cynlluniau diwygiedig yn cael eu rhan			X		

Adnoddau addysgu ar gyfer set adran 5 o sleidiau power point ac astudiaethau achos y gellir eu cyflwyno yn eu cyfanrwydd neu eu rhannu i'w cyflwyno'n annibynnol ar gyfer pob canlyniad dysgu neu feini prawf penodol ar gyfer gwybodaeth a dealltwriaeth

DRAFT

Adran 6: Diogelu unigolion

Canlyniad Dysgu	Safonau hyfforddi, dysgu, datblygu ac ymarfer	Gwybodaeth	Gwybodaeth a Chyngor	Gwybodaeth, Cyngor a Chymorth	Tystiolaeth	Llofnod a Dyddiad
1: Meithrin gwybodaeth a dealltwriaeth o'r gwaith o ddiogelu plant a phobl ifanc	**Gwybodaeth a dealltwriaeth am:**					
	1.1 Gofynion deddfwriaethol, rheoliadol a sefydliadol, a safonau cenedlaethol diogelu plant a phobl ifanc a sut mae'r rhain yn ymwneud â rôl Ymarferydd Gwasanaethau Cymdeithasol	X	X	X		
	1.1 Sut mae ymholiadau ac adolygiadau • wedi dylanwadu ar fframweithiau a safonau deddfwriaethol • ac yn cael eu defnyddio i lywio ymarfer	X	X	X		
	1.2 Ystyr y termau: • 'plentyn mewn perygl' • 'niwed sylweddol'	X	X	X		
	1.4 Sut i wybod pryd yr ystyrir bod niwed yn 'sylweddol'	X	X	X		
	1.5 Effaith bosibl cam-drin, esgeuluso a niwed ar blant a phobl ifanc	X	X	X		

Canlyniad Dysgu	Safonau hyfforddi, dysgu, datblygu ac ymarfer	Gwybodaeth	Gwybodaeth a Chyngor	Gwybodaeth, Cyngor a Chymorth	Tystiolaeth	Llofnod a Dyddiad
	1.6 Arwyddion a symptomau a all ddynodi bod plentyn neu berson ifanc wedi cael ei niweidio neu ei gam-drin, neu ei fod yn wynebu risg o hynny	X	X	X		
	1.7 Gofynion lle mae pryderon bod plentyn neu berson ifanc wedi cael ei niweidio neu ei gam-drin, neu ei fod yn wynebu risg o hynny, gan gynnwys dyletswyddau statudol i roi gwybod	X	X	X		
	1.8 **Ystyriaethau allweddol** o ran plentyn neu berson ifanc sy'n wynebu risg **Ystyriaethau allweddol:** dull sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau, galluedd meddyliol, eiriolaeth			X		
	1.9 Rhwystrau a all olygu na leisir pryderon am gam-drin, esgeuluso neu niwed	X	X	X		
	1.10 Rôl gwahanol asiantaethau, gan gynnwys eiriolaeth, o ran diogelu plant a phobl ifanc	X	X	X		
	1.11 Effaith bosibl cael amrywiaeth o asiantaethau a gweithwyr proffesiynol gwahanol yn rhan o'u bywydau ar blant	X	X	X		

Canlyniad Dysgu	**Safonau hyfforddi, dysgu, datblygu ac ymarfer**	**Gwybodaeth**	**Gwybodaeth a Chyngor**	**Gwybodaeth, Cyngor a Chymorth**	**Tystiolaeth**	**Llofnod a Dyddiad**
	a phobl ifanc os nodwyd eu bod yn 'wynebu risg'					
	1.12 Diben a rôl **byrddau diogelu** i blant a phobl ifanc sy'n wynebu risg **Byrddau diogelu:** Cenedlaethol a rhanbarthol	X	X	X		
	Rydych yn gallu gweithio mewn ffyrdd sy'n:					
	1.18 Cydymffurfio â gofynion deddfwriaethol, rheoliadol a sefydliadol a safonau cenedlaethol ar gyfer diogelu plant a phobl ifanc yn unol â'ch rôl a'ch cyfrifoldebau eich hun	X	X	X		
	1.19 Sicrhau bod gwybodaeth a dealltwriaeth yn cael eu diweddaru'n rheolaidd mewn perthynas â thueddiadau diogelu newydd a rhai sy'n dod i'r amlwg	X	X	X		
2: Meithrin gwybodaeth a dealltwriaeth o faes diogelu oedolion sy'n wynebu risg	**Gwybodaeth a dealltwriaeth am:**					
	2.1 Gofynion deddfwriaethol, rheoliadol a sefydliadol, a safonau cenedlaethol diogelu oedolion sy'n wynebu risg a	X	X	X		

Canlyniad Dysgu	Safonau hyfforddi, dysgu, datblygu ac ymarfer	Gwybodaeth	Gwybodaeth a Chyngor	Gwybodaeth, Cyngor a Chymorth	Tystiolaeth	Llofnod a Dyddiad
	sut mae'r rhain yn ymwneud â rôl Ymarferydd Gwasanaethau Cymdeithasol					
	2.2 Sut mae ymholiadau ac adolygiadau • wedi dylanwadu ar fframweithiau a safonau deddfwriaethol • ac yn cael eu defnyddio i lywio ymarfer	X	X	X		
	2.3 Ystyr y term 'oedolyn sy'n wynebu risg'	X	X	X		
	2.4 Effaith bosibl cam-drin, esgeuluso a niwed ar unigolion	X	X	X		
	2.5 Arwyddion a symptomau a all ddynodi bod unigolyn wedi cael ei niweidio neu ei gamdrin, neu ei fod yn wynebu risg o hynny	X	X	X		
	2.6 Gofynion lle mae pryderon bod oedolyn sy'n wynebu risg wedi cael ei niweidio neu ei gam-drin, neu ei fod yn wynebu risg o hynny, gan gynnwys dyletswyddau statudol i roi gwybod	X	X	X		

Canlyniad Dysgu	Safonau hyfforddi, dysgu, datblygu ac ymarfer	Gwybodaeth	Gwybodaeth a Chyngor	Gwybodaeth, Cyngor a Chymorth	Tystiolaeth	Llofnod a Dyddiad
	2.7 Rhwystrau a all olygu na leisir pryderon am gam-drin, esgeuluso neu niwed	X	X	X		
	2.8 Rôl gwahanol asiantaethau, gan gynnwys eiriolaeth, o ran diogelu oedolion sy'n wynebu risg	X	X	X		
	2.9 Diben a rôl **byrddau diogelu** i ddiogelu oedolion sy'n wynebu risg **Byrddau diogelu:** Cenedlaethol a rhanbarthol	X	X	X		
	2.10 Pam a phryd y byddai ymholiad Adran 126 yn dechrau			X		
	2.11 Proses ymholiad Adran 126 a rolau a chyfrifoldebau'r rhai dan sylw			X		
	2. **Ystyriaethau allweddol** wrth gynnal ymholiad Adran 126 **Ystyriaethau allweddol:** dull sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau, ymholiadau person-ganolog, galluedd meddyliol, eiriolaeth, cydsyniad			X		

Canlyniad Dysgu	Safonau hyfforddi, dysgu, datblygu ac ymarfer	Gwybodaeth	Gwybodaeth a Chyngor	Gwybodaeth, Cyngor a Chymorth	Tystiolaeth	Llofnod a Dyddiad
	2.13 Pwysigrwydd cymryd camau cydgynhyrchiol gydag oedolion a'u teuluoedd/gofalwyr drwy gydol y broses ddiogelu			X		
	Rydych chi'n gallu gweithio mewn ffyrdd sy'n:					
	2.17 Cydymffurfio â gofynion deddfwriaethol, rheoliadol a sefydliadol a safonau cenedlaethol ar gyfer diogelu oedolion sy'n wynebu risg yn unol â'ch rôl a'ch cyfrifoldebau eich hun	X	X	X		
	2.18 Sicrhau bod gwybodaeth a dealltwriaeth yn cael eu diweddaru'n rheolaidd mewn perthynas â thueddiadau diogelu newydd a rhai sy'n dod i'r amlwg	X	X	X		
3 Cymryd camau sy'n diogelu plant a phobl ifanc a/neu oedolion sy'n wynebu risg	**Gwybodaeth a dealltwriaeth am:**					
	3.1 Cysylltiadau rhwng ymarfer person/plentyn-ganolog a diogelu plant a phobl ifanc a/neu oedolion	X	X	X		
	3.2 Pwysigrwydd cynnwys diogelu fel rhan o weithdrefn gymorth gyfannol ac unigol er mwyn sicrhau llesiant	X	X	X		

Canlyniad Dysgu	Safonau hyfforddi, dysgu, datblygu ac ymarfer	Gwybodaeth	Gwybodaeth a Chyngor	Gwybodaeth, Cyngor a Chymorth	Tystiolaeth	Llofnod a Dyddiad
	3.3 Sut i gefnogi'r gwaith o ddatblygu diwylliant ac amgylchedd sy'n: • hyrwyddo ymarfer person/plentyn-ganolog wrth ddiogelu plant a phobl ifanc a/neu oedolion sy'n wynebu risg • cefnogi perthnasoedd cadarnhaol â phlant a phobl ifanc a/neu oedolion sy'n wynebu risg • galluogi plant a phobl ifanc a/neu oedolion sy'n wynebu risg a'u teuluoedd/gofalwyr i fynegi eu hofnau, gorbryderon, teimladau a phryderon heb fod ofn gwatwar, cael eu gwrthod na dial	X	X	X		
	3.4 Yr hyn sydd angen ei ystyried wrth ymateb i achosion o ddatgelu cam-drin, esgeuluso neu niwed, neu honiadau o hynny	X	X	X		
	3.5 Pwysigrwydd ymyrryd yn gynnar ac atal a'r camau y dylid eu cymryd pan fo pryderon yn dod i'r amlwg am gam-drin a/neu esgeuluso a niwed	X	X	X		
	3.6 Y mathau o ymyriadau a all gael eu gwneud, sut y dylai'r rhain gael eu			X		

Canlyniad Dysgu	Safonau hyfforddi, dysgu, datblygu ac ymarfer	Gwybodaeth	Gwybodaeth a Chyngor	Gwybodaeth, Cyngor a Chymorth	Tystiolaeth	Llofnod a Dyddiad
	hystyried a phwy ddylai gael eu cynnwys					
	3.7 Pwysigrwydd cydlunio ymyriadau â phlant a phobl ifanc a/neu oedolion sy'n wynebu risg, eu teuluoedd/gofalwyr wrth ystyried unrhyw ffactorau risg			X		
	3.8 Yr hyn sydd angen ei ystyried wrth rannu canlyniadau o ymholiadau diogelu			X		
	Rydych yn gallu gweithio mewn ffyrdd sy'n:					
	3.9 Helpu plant a phobl ifanc a/neu oedolion sy'n wynebu risg a'u teuluoedd/gofalwyr i nodi ffactorau, sefyllfaoedd a gweithredoedd a all achosi niwed a chamdriniaeth, neu arwain at hynny			X		
	3.10 Helpu plant a phobl ifanc a/neu oedolion sy'n wynebu risg i nodi beth sydd angen ei ddarparu er mwyn osgoi sefyllfaoedd a all arwain at niwed neu gamdriniaeth			X		
	3.11 Helpu plant a phobl ifanc a/neu oedolion sy'n wynebu risg ac eraill i			X		

DRAFT

Canlyniad Dysgu	Safonau hyfforddi, dysgu, datblygu ac ymarfer	Gwybodaeth	Gwybodaeth a Chyngor	Gwybodaeth, Cyngor a Chymorth	Tystiolaeth	Llofnod a Dyddiad
	gytuno ar weithdrefnau i'w dilyn os bydd sefyllfaoedd, digwyddiadau neu ymddygiad a allai beri niwed neu gam-drin					
	3.12 Cymryd camau cydluniol er mwyn cytuno ar ffiniau teg, diogel, cyson a dealladwy gyda phlant a phobl ifanc a/neu oedolion sy'n wynebu risg i'w cadw'n ddiogel			X		
	3.13 Helpu plant a phobl ifanc a/neu oedolion sy'n wynebu risg i adnabod achosion lle na fydd yr ymddygiad tuag atyn nhw neu eraill yn briodol nac yn dderbyniol			X		
	3.14 Sicrhau bod camau yn cael eu cymryd ar unwaith os bydd arwyddion neu symptomau o niwed neu gam-drin neu lle y datgelwyd neu yr honnwyd hyn	X	X	X		
	3.15 Herio ymddygiad neu weithredoedd a all arwain at niwed neu gamdriniaeth	X	X	X		
	3.16 Sicrhau bod cofnodion ac adroddiadau yn bodloni **gofynion deddfwriaethol a sefydliadol** **Gofynion deddfwriaethol a sefydliadol**: maent yn fanwl, yn gywir,	X	X	X		

Canlyniad Dysgu	Safonau hyfforddi, dysgu, datblygu ac ymarfer	Gwybodaeth	Gwybodaeth a Chyngor	Gwybodaeth, Cyngor a Chymorth	Tystiolaeth	Llofnod a Dyddiad
	wedi'u hamseru, eu dyddio a'u llofnodi, yn glynu wrth gytundebau cyfrinachedd, yn osgoi'r defnydd o ddatganiadau a allai gael effaith andwyol ar y defnydd o dystiolaeth mewn ymchwiliadau yn y dyfodol ac yn y llys					
	3.17 Dilyn gweithdrefnau cytûn er mwyn trosglwyddo adroddiadau a gwybodaeth am achosion o niwed neu gam-drin a amheuir neu a ddatgelir mewn cytundebau cyfrinachedd	X	X	X		
	3.18 Sicrhau bod prosesau cyfathrebu yn cydnabod cyfrinachedd o fewn ffiniau diogelu	X	X	X		
	3.19 Defnyddio prosesau goruchwylio a chymorth er mwyn ystyried effaith niwed neu gamdrin a amheuir neu a ddatgelir arnoch chi'ch hun ac eraill	X	X	X		
	3.20 Myfyrio ar eich ymddygiad eich hun yn barhaus er mwyn sicrhau nad yw'n cyfrannu at sefyllfaoedd, camau gweithredu nac ymddygiad a all fod yn niweidiol neu'n gamdrinio	X	X	X		
	3.21 Cael cymorth ychwanegol gyda sefyllfaoedd sydd y tu hwnt i'ch	X	X	X		

Canlyniad Dysgu	Safonau hyfforddi, dysgu, datblygu ac ymarfer	Gwybodaeth	Gwybodaeth a Chyngor	Gwybodaeth, Cyngor a Chymorth	Tystiolaeth	Llofnod a Dyddiad
	arbenigedd, rôl a'ch cyfrifoldeb eich hun					

Adnoddau addysgu ar gyfer adran 6 – disgwylir i awdurdodau lleol ddefnyddio eu deunyddiau hyfforddi diogelu safonol. Bydd y safonau yn yr adran hon yn cael eu mapio yn erbyn Safonau Diogelu Cymru Gyfan pan gânt eu cyhoeddi yn 2023

Adran 7: Cefnogi'r defnydd o dechnoleg gynorthwyol electronig
DS mae'r adran hon wedi'i hychwanegu ac nid yw'n rhan o'r cymhwyster Ymarferydd Gwasanaethau Cymdeithasol

Canlyniad Dysgu	Safonau hyfforddi, dysgu, datblygu ac ymarfer	Gwybodaeth	Gwybodaeth a Chyngor	Gwybodaeth, Cyngor a Chymorth	Tystiolaeth	Llofnod a Dyddiad
1: Hyder wrth ddefnyddio technoleg gynorthwyol electronig	**Gwybodaeth a dealltwriaeth am:**					
	1.1 Sut mae technoleg yn rhan o fywyd bob dydd ac yn gallu **trawsnewid bywydau** unigolion a theuluoedd/gofalwyr **Trawsnewid bywydau** - helpu i gymryd rhan mewn amrywiaeth werthfawr o weithgareddau ystyrlon, cefnogi annibyniaeth, dysgu a datblygu, llesiant, ansawdd bywyd a mynediad i wasanaethau a gwybodaeth	X	X	X		
	1.2 Y potensial i dechnoleg gynorthwyol electronig gael ei haddasu a'i dylunio i fodloni anghenion penodol	X	X	X		

Canlyniad Dysgu	Safonau hyfforddi, dysgu, datblygu ac ymarfer	Gwybodaeth	Gwybodaeth a Chyngor	Gwybodaeth, Cyngor a Chymorth	Tystiolaeth	Llofnod a Dyddiad
	1.3 Cryfderau a gwendidau amrywiaeth o dechnolegau cynorthwyol electronig		X	X		
	1.4 Sut i hybu manteision technoleg gynorthwyol electronig	X	X	X		
	1.5 Pwysigrwydd gweithio gyda gweithwyr proffesiynol eraill sydd â rôl neu arbenigedd penodol ym maes technoleg gynorthwyol electronig	X	X	X		
	1.6 Eich rôl eich hun wrth helpu pobl eraill i ddefnyddio technoleg gynorthwyol electronig a sut a phryd i gael cymorth ychwanegol	X	X	X		
	1.7 Y camau i'w cymryd os bydd technoleg gynorthwyol electronig yn methu/torri i lawr	X	X	X		
	1.8 Sut i wneud atgyfeiriadau priodol am gymorth gyda thechnoleg gynorthwyol electronig	X	X	X		
	1.9 Sut i gefnogi'r **defnydd diogel** o dechnoleg gynorthwyol electronig **Defnydd diogel** – dilyn cyfarwyddiadau a chanllawiau gosod, defnyddio, cynnal a chadw a gwaredu yn unol â'ch rôl a'ch cyfrifoldebau eich			X		

Canlyniad Dysgu	Safonau hyfforddi, dysgu, datblygu ac ymarfer	Gwybodaeth	Gwybodaeth a Chyngor	Gwybodaeth, Cyngor a Chymorth	Tystiolaeth	Llofnod a Dyddiad
	hun, ymwybyddiaeth o'r peryglon sy'n gysylltiedig â dyfeisiau trydanol, asesiadau risg unigol, mesurau diogelwch wrth ddefnyddio'r rhyngrwyd a'r cyfryngau cymdeithasol					
	Rydych yn gallu gweithio mewn ffyrdd sy'n:					
	1.10 Defnyddio dull cydgynhyrchiol o helpu unigolion a'u teuluoedd/gofalwyr i wneud dewisiadau gwybodus am ddefnyddio technoleg gynorthwyol electronig		X	X		
	1.11 Cefnogi gweithio mewn partneriaeth ag eraill sydd â rôl neu arbenigedd penodol ym maes technoleg gynorthwyol electronig er mwyn helpu unigolion, teuluoedd/gofalwyr i gyflawni canlyniadau cadarnhaol		X	X		

DRAFT

Canlyniad Dysgu	Safonau hyfforddi, dysgu, datblygu ac ymarfer	Gwybodaeth	Gwybodaeth a Chyngor	Gwybodaeth, Cyngor a Chymorth	Tystiolaeth	Llofnod a Dyddiad
	1.12 Helpu unigolion a theuluoedd/gofalwyr gyda **defnydd diogel** o dechnoleg gynorthwyol electronig			X		
2: Hawliau, gwerthoedd a thechnoleg gynorthwyol electronig	**Gwybodaeth a dealltwriaeth am:**					
	2.1 Effeithiau cadarnhaol a negyddol posibl y defnydd o dechnoleg gynorthwyol electronig ar hawliau, iechyd a llesiant unigolion a theuluoedd/gofalwyr	X	X	X		
	2.2 Sut y gall technoleg gynorthwyol electronig gefnogi cymryd risgiau cadarnhaol			X		
	2.3 Sut i sicrhau bod technoleg gynorthwyol electronig yn hybu ac yn diogelu iechyd a llesiant, urddas, ymreolaeth, preifatrwydd a chyfrinachedd			X		
	2.4 Pwysigrwydd cael **cydsyniad** i ddefnyddio technoleg gynorthwyol electronig **Cydsyniad** – cydsyniad gwybodus gan yr unigolyn/plentyn a'i rieni/gofalwyr ar ddefnyddio technoleg gynorthwyol			X		

DRAFT

Canlyniad Dysgu	Safonau hyfforddi, dysgu, datblygu ac ymarfer	Gwybodaeth	Gwybodaeth a Chyngor	Gwybodaeth, Cyngor a Chymorth	Tystiolaeth	Llofnod a Dyddiad
	electronig a'r ffordd mae gwybodaeth yn cael ei chasglu, ei storio a'i defnyddio neu dilynir prosesau y cytunwyd arnyn nhw lle na all unigolyn roi cydsyniad gwybodus					
	Rydych yn gallu gweithio mewn ffyrdd sy'n:					
	2.5 Cefnogi unigolion a theuluoedd/gofalwyr i ddeall goblygiadau technoleg gynorthwyol electronig i'w hiechyd a'u llesiant, urddas, ymreolaeth, preifatrwydd a chyfrinachedd.			X		
	2.6 Mwyhau manteision, ac ystyried a cheisio lleihau effeithiau negyddol posibl y defnydd o dechnoleg gynorthwyol electronig			X		
	2.7 Defnyddio prosesau y cytunwyd arnyn nhw i gael cydsyniad i ddefnyddio technoleg gynorthwyol electronig yn unol â'ch rôl a'ch cyfrifoldebau eich hun **Cydsyniad** – cydsyniad gwybodus gan yr unigolyn/plentyn a'i rieni/gofalwyr ar ddefnyddio technoleg gynorthwyol electronig a'r ffordd mae gwybodaeth yn cael ei chasglu, ei storio a'i defnyddio neu dilynir prosesau y			X		

Canlyniad Dysgu	Safonau hyfforddi, dysgu, datblygu ac ymarfer	Gwybodaeth	Gwybodaeth a Chyngor	Gwybodaeth, Cyngor a Chymorth	Tystiolaeth	Llofnod a Dyddiad
	cytunwyd arnyn nhw lle na all unigolyn roi cydsyniad gwybodus					
3. Cefnogi asesu ac adolygu technoleg gynorthwyol electronig	**Gwybodaeth a dealltwriaeth am:**					
	3.1 Prosesau ar gyfer yr asesiad sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau ac adolygu'r defnydd o dechnoleg gynorthwyol electronig, gan gynnwys hunanasesiad			X		
	3.2 Eich rôl chi a rôl **eraill** wrth gyfrannu at asesu ac adolygu'r defnydd o dechnoleg gynorthwyol electronig **Eraill**: pobl eraill sydd â rôl benodol neu arbenigedd ym maes technoleg gynorthwyol electronig, gweithwyr cymdeithasol, gweithwyr iechyd proffesiynol, yr unigolyn, teuluoedd/gofalwyr.			X		
	3.3 Sut mae'r defnydd o dechnoleg gynorthwyol electronig yn gweddu i'r cynllun cymorth cyffredinol ar gyfer unigolion			X		
	3.4 Sut y gall y defnydd o dechnoleg gynorthwyol electronig gynnig atebion a all helpu unigolion i gyflawni canlyniadau cadarnhaol			X		

DRAFT

Canlyniad Dysgu	Safonau hyfforddi, dysgu, datblygu ac ymarfer	Gwybodaeth	Gwybodaeth a Chyngor	Gwybodaeth, Cyngor a Chymorth	Tystiolaeth	Llofnod a Dyddiad
	Rydych yn gallu gweithio mewn ffyrdd sy'n:					
	3.5 Defnyddio dull cydgynhyrchiol o gefnogi asesu ac adolygu'r defnydd o dechnoleg gynorthwyol electronig			X		
	3.6 Cefnogi dylunio a gweithredu cynllun i ddefnyddio technoleg gynorthwyol electronig			X		
	3.7 Cymhwyso egwyddorion a gwerthoedd iechyd a gofal cymdeithasol wrth gefnogi'r gwaith o asesu, cynllunio ac adolygu'r defnydd o dechnoleg gynorthwyol electronig			X		
4. Systemau monitro ac ymateb o bell neu rithwir	**Gwybodaeth a dealltwriaeth am:**					
	4.1 Rôl a phwrpas gwasanaethau sy'n defnyddio systemau monitro ac ymateb	X	X	X		
	4.2 Sut mae gwasanaethau sy'n defnyddio systemau monitro ac ymateb yn cydweithio â gwasanaethau eraill	X	X	X		

Adran 7 Adnoddau addysgu - I'w gadarnhau

Datganiad cwblhau

Rydw i'n cadarnhau bod……………. wedi dangos ei fod wedi cyrraedd y canlyniadau dysgu gwybodaeth ac ymarfer a amlinellir yn y fframwaith cymhwysedd hwn yn unol â'i swyddogaeth a'i gyfrifoldebau Arwyddwyd a dyddiwyd: (rheolwr) Arwyddwyd a dyddiwyd: (gweithiwr)

Adnoddau defnyddiol

I'w hychwanegu

DRAFT